

AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠKAS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠKAS LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

SEPTINTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1954 m. spalio/Oct. 18 d.

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical Nr. 21 (158)

Vokietija kuria kariuomenę Trumpai

500.000 AKTYVIOJ TARNYBOJ. 5 MILIJONAI REZERVE

Spalio 3 dieną, po trukusių penkis dienas posėdžių, Londone pasirašyta istorinė sutartis, pagal kurią Vakarų Vokietija gauna pilną suverenitetą, organizuoja savo tautinę kariuomenę ir yra priimama į Atlanto Tautų Sutarties Organizaciją (NATO).

Sutartimi numatoma, kad Vokietija turėsianti 500.000 aktyvios kariuomenės. Šiame skaičiuje Vokietija turėsianti 40 generolų, 250 pulkininkų, 900 leitenantų-pulkininkų, 2.000 majorų, 6.300 kapitonų ir virš 12.000 leitenantų. Taip pat iš šio bendro skaičiaus 80.000 bus aviacijos personalo ir 20.000 laivyno.

Visą šią kariuomenę apginkluos Amerika.

Anglų-amerikiečių bendras štabas paruoš karininkus naujų ginklų vartojimui.

Vakarų Vokietijos parlamentas sutarė jau patvirtinti. Kancleris Adenaueris, kuris dalyvavo devynių konferencijoje, pareiškė, kad nuo tos dienos Vokietija yra suvereninė valstybė ir kuria savo kariuomenę. Jo žodžiais, Vokietija jau turinti 5 milijonus karių rezervą iš buvusio karo.

JAV-bių, Anglijos, Vokietijos ir kiti atstovai oficialiai pareiškė, kad Vokietija turinti būti suvienyta taikingomis priemonėmis. Kaip tas galima taikingomis priemonėmis įvykdyti — niekas

nepasakė, greičiausia, dėl to, kad ir patys tuo netiki.

Visas vakarų pasaulis sutarties pasirašymą sutiko labai palankiai, nes tuo būdu sustiprinamas pasipriešinimas komunizmo agresijai. Tik Sovietai, savaime suprantama, pasisakė labai neigiamai, tvirtindami, esą, atgijęs vokiečių militarizmas neišvengiamai vesiąs į trečią pasaulinį karą.

LIBERALAI UŽ APJUNGTĄ EUROPAŲ IR PRIEŠ BOLŠEVIZMĄ

Pasižymėjęs liberalų veikėjas G. Gafencu, aprašydamas šveicarų dienraštyje "Neue Züricher Zeitung" Nr. 251/1954 savo įspūdžius iš Pasaulinės Liberalų Unijos posėdžių Knockėje, Belgijoje, pažymi, kad liberalai visą laiką kovojo už laisvę, kurioje būtų laisviems žmonėms garantuota egzistencija laisvoje bendruomenėje. Šiandien liberalizmas, gyvendamas heroiškoje epochoje, jaučiasi esąs pašauktas visomis jėgomis kovoti už žmogaus gerovę. Liberalai supranta, kad Europa turi būti apjungta ir ginama. Tik tvirtoj Europoj bus garantuota žmogui laisvė; susiskaldžiusioje ir nevieningoje Europoj laisvė negalės atlaikyti priešingų jėgų puolimo. Liberalizmas visą laiką griežčiausiai kovojo su visokiomis totalinėmis tendencijomis. Tarp nacionalsocializmo ir fašizmo kankinių rasime taip pat nemažą vokiečių ir italų liberalų. Visi Europos liberalai yra griežtai nusistatę prieš laukinę politiką, kurią veda Maskva. Šioje likiminėje kovoje, vedamoje laisvės vardu ir pareikalavusioje visą žmonių įtępti iki negirdėto laipsnio savo jėgas, ir liberalų veikla, beginant žmogaus teises ir laisvę, įgauna tiesiog revoliucinį charakterį.

CHARLES J. KERSTEN ĮSPŪDŽIAI PO apklausinėjimų Europoje

Po įvairių tautų liudininkų apklausinėjimo apie jų kraštuose komunistų įvykdytą agresiją, kongr. Charles J. Kersten davė INS pareiškimą, kokius jis susidarė iš tų apklausinėjimų įspūdžius.

Savo pareiškime Kerstenas pažymėjo, jog visi parodymai išryškina viena — kremlišką suplanuotą agresiją, kurią vykdydami Sovietai paverge 800 milijonų žmonių.

Buvusių karių, politinių veikėjų, ūkio specialistų, diplomantų ir kitų sričių atstovų parodymai aiškiai atskleidė ne tik sovietinę agresiją, bet ir tuos brutalumus su kuriais ji vykdoma. Tautos už geležinės uždangos neapkenčia komunizmo bei jo vykdytojų ir, kas tik gali, bėga į Vakarus. Per Berlyną į Vakarų Vokietiją kas mėnuo atbėga į Vakarus apie 10.000 asmenų.

Atbėgusieji patvirtina ir kitą dalyką — kad Sovietai, varydami vadinamą taikos propagandą, intensyviai ruošiasi karui.

DIDELIS BURLICKIO LIUDIJIMŲ ATGARSIS

Buvusio MVD pulkininko leit. G. S. Burlickio parodymai kongr. Charles J. Kersteno vadovaujama Committee on Communist Aggression labai plačiu mastu pasauliui iš naujo priminė Sovietų pavergtą Lietuvą, bei jos kančias. Šalia plataus ta proga "Life" įdėto pasikalbėjimo su Burlickiu, kur jis nemažai papasakoja ir kaip jam teko kovoti su Lietuvos partizanais, per didžiulias spaudos agentūras tie duomenys buvo paskleisti ir pasaulio spaudoje, ypač JAV. Plačiau ar siauriau Burlickio parodymų turinį paskelbė JAV spauda viso krašto mastu, pradedant didžiaisiais dienraščiais ir baigiant vietinio pobūdžio laikraščiais.

MOLOTOVAS SIŪLO "TAKIĄ"

Sovietų Rusijos užs. reik. ministeris Molotovas, lankydamasis Berlyne (Rytų zonoje) pareiškė, kad Vokietija gali būti suvienyta taikiomis priemonėmis, tik reikalinga, kad amerikiečiai ir angliai atitrauktų savo kariuomenę iš Vokietijos (ir apskritai iš Europos). Tada galėtų įvykti "laisvi" balsavimai ir Vokietija, reikiai manyti, raudonajai armijai padedant, būtų suvienyta.

Svarbiausia, šis Molotovo pareiškimas buvo taikomas Prancūzijai, kurios parlamentas svarsto devynių valstybių sutarties dėl Vokietijos apginklavimo patvirtinimo klausimą.

JAV-bėse atsakingų politikų buvo pareiškta, kad šis Molotovo pasiūlymas yra permenkas ir pavėluotas, kad galėtų padaryti kokį nors efektą Londono devynių konferencijos nutarimams dėl Vokietijos apginklavimo.

Iš Formozos gi pranešama, kad laike dviejų mėnesių bus sudarytas bendras Amerikos ir Tautinės Kinijos generalinis štabas.

Churchillio triumfas KONSERVATORIŲ PARTIJOS KONGRESE

Sir Winston Churchill, kuriam netrukus sukanka 80 metų, padarė Konservatorių Partijos kongrese, Blackpole, pranešimą apie tarptautinę padėtį. Churchillis buvo sutiktas ovacijomis.

Savo pranešime ministeris pirmininkas išreiškė viltį, kad žmonijos proto laimėjimai bus išgelbėti. Vienoje kalbos vietoje, apie taikingą bendradarbiavimą su Rusija, Sir Churchill pareiškė: "... yra vis dėl to viena rizika, kuria mes niekada neeisime ... Tai rizika būti pavergtiems dėl silpnumo".

Ministeris pirmininkas kalbą skaitė iš rašto, kruopščiai ir atydingai paruošto, dėl to, tur būt, jo kalba ir buvo tokia lo-giška ir teisingai vertinanti faktus.

KOMUNISTŲ ŠNIPAI PRANCUZIJOJOS AUKSTŲ PAREIGUNŲ TARPE

Prancūzijoje sukėlė nepaprastą sensaciją areštavimas dviejų aukštųjų pareigūnų už šnipinėjimą Rusijos naudai. Vienas jų, Turpin, buvo ministrų kabineto šefas ir Tautinio Gynybos Komiteto Generalinio sekretoriaus privatus sekretorius. Antrasis, Labrousse, buvo Paryžiaus vice-prefektas, atsakingas už vidaus gynybos organizaciją Tarybos sekretariate.

Abu jau prispažino, kad teikė visas žinias Sovietų Rusijos agentams. Be šių dviejų yra ir daugiau asmenų areštuota. Tai tau ir slapti posėdžiai!

VEL MAISTO TRUKUMAS OKUOTUOSE KRASTUOSE

JAV-bių informacijų agentūra paskelbė, kad Sovietų okupuotuose kraštuose ir ateinančią žiemą bus dar didesnis maisto trūkumas, negu anksčiau, nežiūrint į Sovietų propagandą "didinti žemės ūkio našumą".

Minėtos agentūros žiniomis, oficialūs Sovietų valdžios sluoksniai ir valdiška spauda visai neslepia "kritiškos padėties" ir dėl to kaltina blogą orą, menką planavimą ir valstiečių rezistenciją. Žodžiu, kaltina viską, tik ne save, tikruosius kaltininkus.

MUZIKA NURAMINO BULIŲ

Prancūzijoje, prie Dijon, piktas bulius pakelė į skerdyklą ištrūko ir įsiveržė į salę, kur grojo konservatorijos orkestras. Išsigandęs dirigentas užliarmavo muzikantus griežti Beethoveno simfoniją. Bulius nusiramino ir ramiai klausėsi, kol atvykusi policija jį ištempė.

* Paryžiuje karo teismas nuteisė mirties bausme buv. SS gen. Karl Oberg kuris Antrojo Pasaulinio Karo metu buvo Paryžiaus policijos šefas ir buvo vadinamas "Paryžiaus skerdiuku", nes jo patvarkymu buvo deportuota apie 100.000 politinių kalinių, kurių apie pusė žuvo vokiečių kacetuose. Jo įsakymu taip pat deportuota apie 140.000 žydų, kurių tik apie 10.000 grįžo. Panašių nusikaltimų jis įvykdė ir daugiau.

Kartu su juo nuteistas ir jo pavaduotojas pulk. Helmut Knochen.

* Lankantis lenkų šokėjų ansambliui Paryžiuje viena šokėja, Kristina Bujanovska, pasitaikius progai pabėgo ir prašė teisės pasilikti Prancūzijoje. Ji prašo leidimo išvykti į JAV-bes. Bujanovska, tarp kitko pareiškė, kad šokėjų ansambly stipriai saugoja 20 enkavedistų.

* Vykdamas ženevos konferencijos nutarimus, raudonieji jau užėmė Hanoi miestą Indo-Kinijoje (Vietname). Prancūzai pasitraukė.

* Vakarų Vokietijos Profesinių Sąjungų Kongresas didele balsų dauguma pasisakė prieš Vokietijos apginklavimą, kol neišsemtos visos priemonės derybomis su Sovietais suvienyti Vokietiją. Toks profsąjungų kongreso nusistatymas duoda stiprią atramą socialdemokratams, kurie laikosi tos pat "derybų" politikos.

* Statistikos duomenimis, Australijoje birželio 30 dieną buvo apie 106.000 vyrų daugiau negu moterų.

* Anglų admiraltietas skubiai pradėjo tyrinėti, dėl ko trijuose karo laivuose Viduržemio jūroje įvyko motorų gedimai ir laivai turėjo nutraukti maneversus ir vykti į Maltą. Ar tik nebus sabotazas?

* Rytų Vokietijos karo aviacijos lakūnas Horst Backer perplaukė per 700 metrų pločio ežerą, kad pasiektų Vakarus. Tai pirmas lakūnas, pabėgęs į Vakarus.

* Australijos parlamento ir senato atstovų komisija, susidedanti po lygų asmenų skaičių iš Liberalų ir Darbo partijų, svarsto konstitucijos pakeitimo projektą. Norima tiksliau nusakyti parlamento ir senato santykius ir išvengti atskirų parlamento ir senato rinkimų.

* Vienas Japonijos atomo mokslininkas pranešė, kad Japonijos žvejai pakartotinai sugauna radioaktyvius žuvis. Tai pasėkos atominių bombų sprogdinimų.

* Anglija laikysianti iki šio šimtmečio pabaigos Europos kontinente 4 divizijas kariuomenės ir vieną oro laivyno eskadrilę. Tai istorinis Anglijos posūkis. Sprendimas padarytas siekiant sumažinti Prancūzijos baimę dėl Vokietijos apsiginklavimo, kuris nutartas devynių konferencijoje Londone spalio pradžioje.

* Čekai grąžino du amerikiečių kareivius, kuriuos buvo pagrobę vokiečių-čekų pasienyje ir apkaltinę "šnipinėjimu". Amerikiečiai ėję sargybą Vokietijos pusėje.

* Siamas ir Japonija priimtos į taip vadinamojo Colombo 14 tautų ekonominį planą. Tos tautų organizacijos uždavinys išvystyti tarpusavį gyvenį ekonominį bendradarbiavimą ir padėti atsilikušioms Azijos tautoms.

* Meksikos saugumo departamentas paskelbė, kad areštuotas buvęs Gvatemalos saugumo policijos šefas Jaime Rosenberg (atrodo, bene žydas). Jis bus perduotas Gvatemalos teisingumo organams, kur kaltinamas įvykdęs daugybę žmogžudysčių politiniais tikslais. Rosenbergas pabėgo iš Gvatemalos tuoj pat, kai tik buvo nuversta komunistinė vyriausybė.

* Persijoje suimta 12 komunistų agentų kariuomenės tarpe, kurie organizavo perversmą. Visi jie perduodami teismui.

* Japonijoje nusiritus nuo bėgčių motoriniam vagonui ir nukritus apie 50 pėdų užmušta 14 ir sužeista 38 asmenys.

* Paskutinis gyventojų surašymas Prancūzijoje parodė, kad Prancūzija turi 42.774.000 gyventojų. Paryžiuje yra 2.850.000 gyventojų. Pažymėtina, kad 1936 metais Prancūzijoje buvo 42.021.000 gyventojų, taigi, per 18 metų padidėjimas siekia vos apie 600.000. Mirštanti tauta.

BAIGTAS TRIESTO GINČAS

Devynis metus trukęs ginčas dėl Triesto priklausomybės tarp Italijos ir Jugoslavijos baigtas. Spalio 5 dieną Italijos ir Jugoslavijos atstovai pasirašė sutartį, pagal kurią Amerikos ir Anglijos okupuota sritis, įskaitant Triesto miestą ir uostą, perduodama galutinai Italijai, o kita tos teritorijos dalis lieka Jugoslavijai. Anglų ir amerikiečių kariuomenės iš perduodamos srities pasitraukia.

Tuo būdu vienas pavojingas taškas Europoje, kuris daugiau ar mažiau kliudė Europos tautų vienybę, dabar galutinai pašalintas.

Jugoslavija gauna Triesto uoste lengvatų importui bei eksportui.

AMERIKA KARIAUTŲ SU RAUDONĄJA KINIJA

Septintojo Amerikos karo laivyno, esančio apie Formozos salą, vadas pareiškė, kad jis turįs įsakymą, duotą prez. Trumano ir dabar pakartotą prez. Eisenhowerio, kad jeigu komunistai bandytų pulsti Formozą arba kurią nors kitą nacionalistų laikomą salą, tai Amerikos karo laivynas ir aviacija tuoj pat pradėtų bombarduoti Kinijos žemyne visas strategines vietas bei kariuomenės telkinius. Laivyno vadas turįs teisę pats nuspręsti, kada bus reikalinga įsikišti į karo veiksmus.

Nacionalistų žvalgybiniai lėktuvai pranešė, kad komunistai vis daugiau koncentruoja laivelių invazijai į kurią nors nacionalistų valdomą salą.

Ir Jūs galite imigruoti į Canadą ar USA,

jeigu turite reikalingą vizą. Oficialius dokumentus parūpina

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B. diplomuotas teisininkas

Įstaigos adresas:

Suite 5, Tunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA
(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

ARGENTINA

* "Argentinos Lietuvių Balso" spaus-tuvė keliami į nuosavus namus. Jų įru-šimas pareikalavo apie porą metų įtem-čio darbo ir apie pusę milijono pezu su-mos. Ateityje visas pajėgas norima mes-ti lietuvių spausdintam žodžiui sustiprin-ti.

* Argentinoje esama per šimtą lietuvių studentų. ALB paskelbė jų daugumo pa-vardes ir paprašė, kad siųstų žinias apie studijuojančius, kurių pavardės dar nėra suregistruotos. Argentinos lietuviai dau-giausia studijuoja mediciną ir inžineriją, antroji eilė stovi farmakologija, odontolo-gija, agronomija ir teisė.

BRAZILIJA

* Lietuvos atstovas Brazilijai Dr. F. Meieris aplankė naująjį Brazilijos užs. reik. ministerį ambas. Raul Fernandes, o vėliau padarė vizitą respublikos preziden-tui Joano Cafe Filho. Atidarant Sao Paulo miesto 400 metų sukakčiai pami-nėti tarptautinę parodą, kurioje dalyvau-ja ir Lietuva, į iškilmės atvyko per 20 valstybių atstovų, tarp jų ir Dr. F. Meie-ris, tris dienas viešėjęs Sao Pauly kaip miesto ir Estado svečias.

J. AMERIKOS VALSTYBĖS

* Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Federacijos 27-sis suvažiavimas New Yorke patvirtino projektą steigti litera-tūros fondą, pasmerkę prieš VLIKą ir ALTą varomą spaudos kompaniją ir ap-svarstė visą eilę aktualių laisvinimo rei-kaų. Suvažiavimo posėdžių dalis buvo transliuota per Amerikos Balsą į kraštą. Kalbas pasakė prof. J. Kaminskis, Dr. P. Grigaitis, St. Michelonas, Michelso-nienė, J. Vilkaitis, J. Buivydas, Frenzelis ir kiti veikėjai. Apyskaitinius praneši-mus padarė J. Buivydas, Bielinis, J. Pa-kalka, V. Gervickas, rev. komisijos vardu — S. Briedis ir Sulaitis, pranešimą apie tarptautinę padėtį — prof. J. Kaminskis. Į naująjį centro komitetą išrinkti: J. Sonda, St. Briedis, J. Petniūnas, J. Pakal-ka, K. Bielinis, Dr. P. Grigaitis, Spūdie-nė, O. Sulaitienė ir J. Stilonas. Suvažia-vimas Kerstenui pasiuntė padėką už jo nuopelnus demaskuojant bolševikų už-grobimus ir tautų valios falsifikavimą. LSS JAV-se įsikūrė 1905 m. Ateinan-čiais metais ji minės 50 metų sukaktį.

* Lietuvių profesorių suvažiavimas Čikagoje pasisakė Lituanistikos Institu-to, senųjų lietuvių kultūrininkų globos ir kt. aktualiais reikalais. Tylos minute pagerbti mirusieji Profesorių Draugijos nariai: prof. Zubkus, prof. Buinevičius, inž. Maciūnas, Krėvė. Į naują valdybą perrinkti Dr. A. Garmus, J. Jasiukaitis, M. Kriščiūnas, M. Mackevičius ir A. Ru-kuiza.

Mirė ats. gen. Vl. Nagius.

Willoughby miestelyje mirė sulaukęs 74 metų amžiaus ats. gen. Vladas Nagius — Nagevičius, Lietuvos karinės sanitarijos organizatorius ir jos ilgametis viršininkas, karo invalidų globėjas ir Karo Mu-ziejaus Kaune šefas. Palaidotas Clevelan-do kapinėse. Prie kapo kalbas pasakė Clevelando LB apylinkės pirm. St. Barz-dukas, buv. krašto apsaugos min. ats. pulk. Žukas, prof. K. Oželis ir visa eilė kitų. Laidotuvėse taip pat dalyvavo Čiurlionio ansamblis. Laidotuvėmis rūpi-nosi Clevelando lietuvių bendruomenė ir atsargos karių sąjunga "Ramovė".

* Buv. Vilniaus un-to dėstytojas eko-nomistas J. Pažemckas parašė laišką JAV ambasadoriui prie Jungt. Tautų Cabot Logde, išvardydamas visus Lietu-vo ministerius, kurie yra ištremti į Sibi-rą ar sunaikinti Sovietų kalėjimuose. Laiškas buvo parašytas ryšium su bolševikų atstovo Carapinko pareiškimu Jungt. Tautose, jog, girdi, kas tai per kraštas toji Amerika, jei joje buvę mi-nisteriai turi dirbti skalbyklose ar fabri-kuose. Į tai Logde rusui atsakė, kad JAV-se kiekvienas dirba tai, ką jis nori, kiekvienas darbas yra garbingas ir kuo geriausiai apmokamas. Ambas. Logde padėjo JAV Pažemckui už prisiųstą infor-maciją apie Lietuvos ministerius, kurie, deja, negalėjo "pasinaudoti galimybe dirbti Čikagos skalbyklose ar įmonėse, bet buvo priversti išgauti ir bolševikų priverčiamą darbo stovyklą ir ten su-naikinti."

* Dail. V. K. Jonynas, Amerikos lietu-

vių dailininko J. Šukio rekomenduotas, buvo priimtas dėstytoju į Meno Institu-tą Jamaicoje, kur dirba jau pora metų. Jonyno tikinimu, ne vienas lietuvis dai-lininkas su savo žiniomis galėtų gauti pe-dagoginio darbo JAV meno mokyklose.

* Čikagoje numatomi suruošti kanklių kursai. Tam tikslui Vokietijoje užsakyta pagaminti 50 lietuviškų kanklių. JAV-se lietuvių tautiniai šokiai vis plačiau įsigali ir tarp svetimtaucių — juos mėgsta ir mieliai šoka. Štai Duquesne un-to studen-tų jugoslavų visa tautinių šokių grupė šiemet išvoksi gastrolių į Jugoslaviją, visą laiką savo programoj demonstravo lietuvišką "Lenciūgėlį", o amerikiečių jūreiviai mieliai šoka lietuviškąjį "Miki-tą".

* JAV-se mirė pasaulinio garso lietuvis imtynininkas Karolis Požėla, sulaukęs 61 m. amžiaus. Jo mirtį plačiai aprašė ir amerikiečių sporto spauda. Karolis Po-žėla buvo sušaudytojo, komunisto Po-žėlos giminaitis, bet labai nekenė bolševikų. Nuo jų bėgdamas, 1917 m. mažu laiveliu persikėlė per Baikalo ežerą ir paspruko į Kiniją, iš kur per Japoniją atkeliavo į JAV. Taip pat mirė pasižy-mėjęs SLA veikėjas ir ilgametis "Tėvy-nės" redaktorius St. E. Vitaitis.

Lietuviško stiliaus bažnyčios.

Kan. J. Paškauskas stato Čikagoje archit. J. Muloko suprojektuotą lietuviško stiliaus bažnyčią, kuri bus, kaip spe-cialistų pažymima, didžiai vertinga architek-tūrinio atžvilgiu. Savo stiliumi ir visu pobūdžiu ji bus labai artima lietu-viškai dvasiai. Architektūrinio atžvilgiu meistriška laikoma ir Toronte statoma Priskėlimo bažnyčia, suprojektuota architekto S. Kudoko. Kaip Kauno un-to profesorius, S. Kudokas yra išugdęs visą kartą jauną architektų, spėjusių gražiai pasireikšti laisvajame pasaulyje ir pa-vergtoje tėvynėje. Čia klasikinės Kudoko architektūrinės formos paskėję lietu-viškų koplytelių motyvuose, sudaryda-mos jaukią nuotaiką. Lietuviško stiliaus bažnyčia pastatyta ir Clevelande. Sve-tur pasižymėjusių lietuvių architektų esama ir daugiau. Didelių gabumų archi-tekta ir tapytojas P. Kiaulėnas šiuo metu yra sunkiau susirgęs.

KANADA

* ALT sekretorius ir "Naujiečių" re-daktorius Dr. P. Grigaitis, lankydamasis Kanadoje, informavo apie ALTos veiklą ir žygius Lietuvos laisvinimo reikalais. Pranešėjas reikė pasigėrėjimą gražiu lietuvių sugyvenimu ir energinga veikla. Vašingtone laikomasi nuomonės, kad Amerikos lietuviai savo niuonybe ir verž-lumu yra pralenkę žymiai gausesnes tautybes ir sukėlę sositinę pasigėrėji-mo. Vašingtonas iki šiol laikęs lietuvius tremtyje vieningiausia ir energingiausia tauta — ir įvairūs JAV pareigūnai ne viena proga dėl to yra pareiškę savo ma-lonų nusistebėjimą.

URUGVAJUS

Lietuvė pianistė Elena Žukauskaitė po 10 metų muzikinių studijų baigė konser-vatorijos fortepiono klasę ir atidarė savo studiją. Tai yra vienintelė Urugvajaus lietu-ve dipl. pianistė. Valstybinius egzami-nus išlaikė puikiai.

* Liet. Kultūros Draugija Urugvajuje šiemet mini jau 25 savo gyvavimo metus. Tai nesrovinė organizacija, turinti nuo-savas patalpas, veikliai dalyvaujanti kolonijos tautinėje bei kultūrinėje veiklo-je, turinti knygyną ir kai kada lituanis-tikos kursų. Savo sidabrinei sukakčiai paminėti buvo surengusi jaukų pobūvį, į kurį atsilankė Lietuvos laisvinimo veiksmų atstovai ir pora šimtų jos narių bei bičiulių. Šiemet draugijai vadovauja A. Brazys ir vicepr. M. Svečiulis.

KAIP DIDEJA SOVIETŲ ŽEMES

PIA savo anglų k. leidžiamam biulete-ny Nr. 14/54 skelbia, kad raud. Kinijos komunistai Suijano provinciją šiaurės Kinijoje faktiškai pardavė Sov. Sąjun-gai. Oficialiai sakoma, kad minimoji provincija, pagal jos gyventojų "valią", atsiskyrė nuo Kinijos ir prisijungė prie autonominės Vidurinės Mongolijos sri-ties. Daugiau kaip 80% šios provincijos gyventojų yra kinai ir patys savo noru niekadoms nebūtų prie Sov. Sąjungos prisijungę. Tačiau Sovietai jos pareikalavo kaip strategiškai svarbios vietos.

RYSIAI SILPNĖJA

Bendruomeninės aktualijos

Tremties dienos užklupo mus nepasi-ruošusius, tai pilnai įsitikinom, stebėda-mi išėjvijos margą visuomeninį gyvenim-ą, dažnai ne ta reikiama vaga riedan-tį.

Ne vienas visuomenininkas apie save ir galvoja, kad jis yra ne tik pozityvus, bet pozityviausias, ne tik savos organizacijos viršūnėje reikalingiausias ir geriausias, bet kartu nepamainomas ir nepakeičia-mas.

Sitokios galvosenos visuomenininkai nepagalvoja, jog reikėtų grįžtelti atga-lios ir pažiūrėti, kiek jų berta ir sėta visuomeninėje dirvoje sėkla prigijo, ar ji vėliai auga ir bujoja, nešdama ap-čiuopiamų ir pastebimų vaisių, bet, deja, bijomasi ir neišdrįstama, vengiama prisipažinti klydus ir kitus klaidinimus. Jie savo neužgirtinai veiklai užtušuoti, skylėms lopyti turi partinius laikraščius, kurie neatsižvelgdami į lietuvišką tautinį bend-rą reikalą, šių veikėjų veiklą, kiek įma-nydami, per akis giria, tarsi, piktžolės augina, kurios diena iš dienos jauną bendruomenės želmenį vis labiau ir labiau aptraukia ir apėda.

Visuomenininkai užsigauso ir priekaiš-taus, kad jiems visiškai be pagrindo iš-mėtinėjama, kad jie savanoriškai dirbą, lietuviškos išlaikymo rūpinasi ir t.t. O reikia, va, kodėl išmėtinėti.

Kaip pavyzdį paimekime Australijos Lietuvių Bendruomenę. Gerai prisimenu tautiečių pakilius nuotakas, nusiteiki-mus ir atsinešimą lietuviškam reikalui pirmaisiais, antraisiais bei trečiaisiais metais Australijoje. Tas tautiečių atsi-vežtasis tautinis idealizmas, jaugęs jų širdyse, buvo juntamas kiekviename jų žingsnyje, kiekviename jų žodyje. Susi-rinkimų, pasilinksminimų salės buvo pil-nutėlės savųjų, savąja spauda domėji-masis — didelis. Nuslinko mūsų tautai ir Tėvynėi vėl keletas varganų ir tragiškų metų, kartu nuslinko kažkur ir ta pirmoji tautiečių entuziazmo banga — domėji-masis ir sielojimasis visu tuo, kas lietu-viška, kas sava ir artima. Ir kituose kraštuose, teko skaityti spaudoje, atsiti-ko panašiai. Kas gi pagaliau dėl to atoslūgio kaltas?

Visiškai būtų nelogiška tvirtinti ir galvoti, kaip dažnai mūsų visuomenini-ka daro, kad mūsų kelerių metų bė-gyje jau atšalo nuo lietuvišką tautinių reikalų, sutapo su svetima aplinka, su ta aplinka, kuri mus priėmė labai skepti-škai ir abejingai, mus vertina ir laiko daug žemesniais už save, tik tinkančiais juodais darbo vergais būti. Ne čia šuo pakastas. Reikia šių negalavimų priežas-ties pajieškoti kitur, mūsų visuomenini-ku — vadovų tarpe. Ir jų daug atrasime.

Mūsų visuomenininkų — vadovų prie plačiosios lietuvių visuomenės priėjimas, pasayksiu, buvo stačiokiškas ir storžie-viškas, visai neapgalvotas ir iš anksto neapsvarstytas. Tai visuomenei ne kartą buvo grąsoma, kad jis (vadovas Bend-

PASITARIMAI SU LENKAIS?

JAV-se New Yorke leidžiamas estų laikraštis "VABA ESTI SONA" Nr. 29 1954 įsidėjo žinią apie p. Lozoraičio ir W. Andreso vadovautus pasitarimus. Ją neseniai pakartojo ir kai kurie vokiečių laikraščiai. Pranešime sakoma, kad W. Anderso iniciatyva š.m. birželio ir liepos mėnesiais vyko lietuvių ir lenkų pasita-rimai. Per pirmąjį susitikimą Romoje iš lietuvių pusės dalyvavo min. S. Lozorai-tis ir Lietuvos atstovas prie Vatikano, St. Girdvainis, o lenkams atstovavo — gen. W. Andersas ir plk. Czaplinskis. Antrajai konferencijai Londone vadova-vo jau gen. Anders. Lenkams joje atsto-vavo lenkų egzil. vyr. nariai, iš lietuvių pusės dalyvavo St. Lozoraitis ir Lietuvos pasiuntinys Anglijoje K. Balutis. Pas-kelbtame komunikate pažymėta, kad išlaisvintoje Rytų Europoje, gen. Ander-so ir min. Lozoraičio nuomone, Lenkijai ir Lietuvai teks svarbus vaidmuo. Da-bartinę tarptautinę padėtį gen. Anders įvertinęs kaip pavergtoms Europos tautoms duodančią daug vilčių. St. Lo-zoraičio pažiūra šiuo reikalu nebuvo to-kia optimistinė.

ELTA yra įgalota pranešti, kad URT yra užklaususi pranešime minimas Lie-tuvos pasiuntinybes, ar ši žinia atitinka tiesą. Nurodoma, kad derybos su lenkais yra visų mūsų veiksmų bendros ir satar-tinės akcijos objektas. Todėl, atrodo, būtų buvę naudingiau lietuviškam reika-lui, jeigu prieš parėdant derėtis būtų buvusios suderintos nuomonės tarp lie-tuviškųjų vaikšnių.

ruomenės rinktas) išrašysias į būsimą laisvą Lietuvą važiuoti vilko bilietą, ji išvadinama nubyrėjusia svetimiesiems, nesuprantanti kenčiančiojo krašto ir t.t. Toksai nemokėjimas prie visuomenės prieiti atnešė blogų pasėkų, ir didelė da-lis visuomenės nuo pačių vadovų nusi-grįžo ir nutolo.

Būtinai įieškotinos naujo veikimo for-mos, kad ryšys tarp visuomenės ir jos vadovų pasidarytų tampresnis. Nusibodu-sio ir sušablonėjusio visuomenininko tartas žodis visuomenei neraz joje tinkamo atgarsio, nors jis ir kažin kaip dažnai ir net per dažnai minėtų patriotizmo var-dą, ar tai peiktų ir koliotų eilinį bend-ruomenės narį.

Keltinas ir svarstytinas klausimas — naujų visuomenininkų iškėlimas bei pris-iauginimas. Bet dažnai atsitinka taip, kad "senieji vilkai" ir per daug perkrauti darbu, iš karto priklausydami net ke-lioms valdyboms, partiniais politiniais su-metimais ir remiami "savų žmonių" jo-kiu būdu neįsileidžia naujų pajėgų. Zino-ma, toksai visuomenininkas — lignonis ir prie geriausių norų, nežiūrint į jo jau su-šablonėjimą bei įgrisimą, dėl laiko sto-kos neįstengia duoti ką nors naujo ir patraukiančio.

Neturėjau jokios intencijos nuvertinti ar nedavertinti mūsų visuomenininkų, bet tikrai pabrėžti, kad plačioji visuome-nė tolsta ir tolsta nuo pačių jai pasiūvo-sių vadovauti asmenų, o tai daugiausia kalti patys vadovai. Žinoma, surastume ir kitų priežasčių, dėl kurių vieni nuo kitų tolsta, bet šį kartą paliečiau reikalą tik iš vieno požiūrio.

J. Rainys

LENKŲ VANDENS KELIAI SUJUNGiami SU SOVIETINIAIS

Vokiečių "Volksbote" žiniomis, lenkų komunistinė vyriausybė nori savo svarbiausias sritis kanalais sujungti į tam tikrą vandens kelių sistemą, kuria galėtų praplaukti ligi tūkstančio tonų dydžio laivai. Tas vandens kelių žiedas užplanuo-tas realizuoti 1955 metais ir apims 1.670 km, bet greičiausiai dėl medžiagų stokos negalės būti laiku įvykdytas. Tam tikslui skirta 75.000 darbininkų, 1.000 inžinierių ir 3.000 technikų. Planą paruošė buvo dar 1948 m. pavesta lenkų inžinieriui T. Borowy. Juo numatoma Oderį sujungti su Vysla, pravesti kana-lizaciją ir reguluoti Bugą, taip pat

vandens keliais sujungti Varšuvą su lenkų valdoma pietine Rytprūsų dali-mi vad. Narevo — Priegliaus kanalu.

Šį kanalą praveisti pareiškė pageidavi-mą Sovietai, kuriems yra labai patogu palaikyti vandens keliais susisiekimą tarp Dniepro ir Priegliaus per Bugą ir Narevą. Dėl Oderio sujungimo kanalais su Dunojum Vakarų spaudoje pasirodė visa eilė prieštaraujančių pranešimų. "Volksbote" rašo, kad šiam reikalui ga-lutinį planą paruošė ne lenkų ar čekų specialistai, bet Volgos-Dono kanalo statytojas Sovietų inž. S. J. Zukas. Šis kanalas prasidėtų prie Koselio. Jį tikrai įvykdyti buvo pavesta lenkams ir čeko-slovakams. Šiam kanalui praveisti buvo skitra 7.000 lenkų ir čekoslovakų politi-nių kalinijų.

Sustiprins kultūrinę kovą prieš Sovietus

Sovietinė propaganda dažnai tvirtina, kad JAV gyventojai esą materializmo apėsti barbarai, kurie neverti politikoje vadovauti. Su malonumu tenka patirti, kad Amerikos informacijos centras yra pasiryžęs visu griežtumu atremti tos rū-šies rusų skleidžiamus prasimanymus. Pastaruoju metu

organizuojamas kultūrinis Sovietų puo-limas.

Tik ką paskirto kultūros reikalams pa-tarėjo uždavinys — parodyti pasaulio tautoms, jog Amerika yra išgyvenusi ilgą ir vertingą kultūrinių laimėjimų laikotarpį. Minėtam tikslui bus panaudo-tos įvairios priemonės: paskaitos, paro-dos, koncertai, literatūros kūriniai, fil-mos, radijas ir televizija. Tame Ameri-kos dvasinės išraiškos ir polinkių aiš-kinime bus pasitelkti muziejai, univer-sitetai, kultūros ir švietimo organizaci-jos. Tinkamai nušviestas Amerikos gy-venimo vaizdas padės sugriauti Sovietų skleidžiamus prasimanymus ir melą. Tai drauge bus talka ir pavergtųjų tautų laisvinimo srityje.

Bronius Zumeris.

Vilniaus klausimas

(Spalio mėn. 9 d. proga)

(Tąsa iš pr. numerio)

Vilniaus pagrobimo afera.

Kiek galima susekti iš įvairių davinų Vilniaus pagrobimo avantiūrą sugalvojo Pilsudskis. Mat Lenkija tada vis dar tebesvajavo apie 1772 m. sienas. Tiesioginiai Lietuvą užpulti nebuvo galima dėl tarptautinių pasižadėjimų. Todėl 1920 m. Pilsudskis susikvietė į Lydą sau ištikimus lenkų generolus ir jiems pasiūlė paimti Vilnių be Lenkijos vyriausybės žinios. Tam tikslui geriausia tiko gen. Żeligovskis, kilęs iš Vilniaus krašto. Gen. Żeligovskis, buvęs caro armijos karininkas, revoliucijos metu kovojo Rusijoje su lenkų daliniais prieš raudonuosius, baltuosius ir prieš vokiečius. Vėliau savo dalinius parvedė į Lenkiją ir būdamas drausmingas kariškis nesutiko vadovauti avantiūrai, bet reikalavo formalus Pilsudskio įsakymo. Pilsudskis turėjo daug vargo ligi jį perkalbėjo.

Lietuvos kariuomenė tuo laiku buvo išsklaidyta nuo Rytprūsių ligi Dauguvos. Užtai lenkams, be didelio vargo, spalio mėn. 9 d. pavyko užimti Vilnių.

Prie Giedraičių ir Sirvintų Lietuvos kariuomenės lenkus sumušė ir pradėjo žygiuoti Vilniaus linkui. Tačiau tuo momentu įsikišo lenkams palanki Santarvės Kontrolės Komisija, vadovaujama prancūzų karininko Chardigny ir pareikalavo sustabdyti karo veiksmus. Dėl šios komisijos palankumo lenkams ir lietuvių nuolaidumo, Vilniaus pagrobimas buvo pripažintas kaip įvykis faktas (fait accompli), o byla perduota Tautų Sąjungos Tarybai, kuri per ilgą laiką ją visai numarino.

Lenkų vyriausybė apsigynė "pasmerkdamą" Żeligovskį kaip sukilėlį ir įsteigė Vilniuje "Srodkowa Litwa" prijungė prie Lenkijos. Tokiu būdu "Wilno i Ziemia Wilenska" tapo integraline Lenkijos dalimi, o Lietuvos žemės likusios anapus demarkacijos linijos, lenkų akimis, tapo "Litwy Kowienskiej".

Santykių neturėjimo su Lenkija reikšmė.

Lenkijai klasingai užgrobus Vilnių ir trečdalį Lietuvos teritorijos, Lietuvos vyriausybė nutraukė bet kokius diplomatinis, kultūrinis ar prekybinius santykius su Lenkija ir demarkacijos liniją aklinau uždarė. Šituo savo elgesiu Lietuvos vyriausybė tarytum įkūnijo kadais Vytauto Didžiojo pasakytus žodžius lenkam: "Mūru atsiskirsiu nuo jūsų Lenkijos, kuri kaip dėlė čiulpia Lietuvos kraują, kol ji visą iščiulps". (lenkų rašt. Krašiauskis "Vytauto kovose").

Jeigu Vilniaus srities netekimas lietuvių tautai ir valstybei turėjo nepataisomos kultūrinės, ekonominės ir politinės skriaudos, tai kitu atžvilgiu, izoliacija nuo Lenkijos ir jos kultūros, išėjo Lietuvai į naudą. Juk prieš pirmą Pasaulinį Karą Lietuvos miestuose dominavo lenkų kalba ir įtaka. Izoliuota nuo Lenkijos šita įtaka mūsų akyse išnyko. Priaugantis Lietuvos jaunimas išaugo jau sveikojis lietuviškoje aplinkumoje, o pati lietuviška kultūra suspėjo konsoliduotis tautinės kultūros kryptimi. Jeigu senąją lietuvišką visuomenę stipriai skaldė lenkiškosios kultūros ir tradicijų likučiai, tai Nepriklausomoje Lietuvoje išaugusi karta šitos įtakos likučų galutinai nusikratė. Ji užaugo ir išauklėta lietuviškoje dvasioje ir stipriame Lietuvos sostinės ilgesyje. Dauguma Lietuvoje gyvenusių lenkų, slavų kilmės piliečių sulietuvėjo, o svetima — slaviška įtaka užsikrėtė

VOKIEČIAI NORI 1937 m. SIENŲ

Prieš kiek laiko Vokiečių Spaudos ir Informacijos Įstaiga Bonnoje išleido pasaulinį žemėlapi, kuriame buvo taip pat nurodyta, kur veikia vokiečių atstovybės. Dėl to žemėlapi vokiečius smarkiai užsipulė Londone leidžiamas lenkų dienraštis "Dziennik Polski", nurodydamas, kad jau dabar "vokiečiai nori joti į Rytus", o kas bus toliau, kai jie dar daugiau sustiprės. Atsikirsdama į tai, pis nieko naujo nepasako, bet pakartoja vokiečių spauda nurodė, kad šis žemėlapis tik tai, kas buvo nutarta per Potsdamo konferenciją, 1945 m. birželio 5d. sutartį ir per visos eilės atsakingų Vakarų valstybių politikų pasisakymus. Prieš kike laiko tokį žemėlapi išleido britai, nekalbant jau apie amerikiečius, kurie taip pat savo oficialiame Valstybės Departamento leidinyje nurodė lygiai tokias pat sienas.

lietuviai šviesuoliai sugrįžo nuoširdžiai dirbti savo gimtajam kraštui. Turint normalius santykius su Lenkija, vargu, ar būtų tokiu trumpu laiku atsiekta aukščiau minėtų rezultatų. Gi neturėjimas santykių su Lenkija ir nuolatinis Vilniaus klausimo kėlimas Tautų S-goje, Tarpt. Hagos Tribunole ir t.t. nedavė lenkam ramybės, nes ilgainiui viešoji pasaulio opinija, vienokiu ar kitokiu būdu, sudarė lenkam moralinį pasmerkimą.

Dėl paties Vilniaus atsiėmimo iš Lenkijos 1939 m. gali būti įvairių nuomonių ir prielaidų. Tačiau šiandieninė Lietuvos padėtis tikrai būtų nepablogėjusi, jeigu lietuviai Lenkijos griuvimo valandomis būtų išėję atsiimti savo sostinės. "Šios Lenkijos tragedijos dienos kiekvienas lietuvis pagalvojo apie Vilnių ir apie lenkų smurtą prieš 19 m. Atrodė, dabar vienintelis ir patogiausias momentas į savo sostinę sugrįžti. Lietuvos miestuose ir kaimuose visa patriotiškai nusiteikusi jaunuomenė ir šauliai, sulakę kvapą budėjo ir laukė vyriausybės ženklo žygiui į Vilnių. Visi galvojo: dabar arba niekada. Tačiau min. pirm. gen. Černiaus pasakytą per radio kalbą visas viltis išsklaidė...

Dėl vyriausybės neryžtingumo šis palankus momentas liko neišnaudotas ir Lietuvos sostinė perėjo iš vieno priešo rankų į kito, ir tuo pagreitino Lietuvos laisvės praradimą". (P. Lelis, Tėv. Žib. 1953 m. Vilniaus Praradimas).

Greičiausia, kad Lietuvos žygis į Vilnių Lietuvos laisvės nebūtų išsaugojęs, tačiau pats Vilniaus klausimas būtų atsisojęs kitokioje politinėje bazėje: "Litauen muss rasch handeln, rasch marschieren — rasch, rasch, rasch." (Dr. Kleist žodžiai Lietuvos pasiuntiniui Berlyne 1939. 9. 14 d. Lithuania's Fight for Freedom, E. J. Harrison, 1948, pusl. 21.) Nuomonės Vilniaus klausimu.

Indianos profesorius F. I. Bennis knygoje: "History of Europe from 1870" (1946) rašoma, kad lietuviai į Vilnių turi neginčijamas teises. Lenkai Suvalkų sutartį stengiasi nusišlėpti taip, kad jauoji lenkų karta net nežino, kad iš viso tokia sutartis buvo padaryta. Savo nepriklausomybei atgauti lietuviai turėjo kovoti "... ne tikiai su Rusijos raudonaisiais, bet ir su agresyviais lenkais pietuose".

Kaip žinoma latviai visą laiką stovėjo nuošaliai Vilniaus klausimu. Tačiau šiais metais Toronte išeinantis laikraštis "Latvija" sausio 27 d. laidoje įsidėjo dėmesio vertą A. Zv. straipsnį, kurį šiltai komentavo estų spauda: "Mums reiktų perversinti pažiūras, kurios vyrauo mūsų visuomenėje prieš karą, kad Vilniaus klausimas ne mūsų reikalas ir, kad ten mums reikia laikytis "griežto neutralumo".

Šitokia pažiūra buvo didžiausia kliūtis Pabaltijo valstybių sąjungos sudarymui ir tuo pačiu kenkė ne tikiai Lietuvai, bet ir visoms Pabaltijo valstybėms. šitokia pažiūra nėra suderinama su sąjungos idėja. Mes negalime įsivaizduoti Pabaltijo tautų bendradaravimo, kuris tęstųsi tik tol, kol viskas eina gerai, bet jeigu viena iš tų valstybių atsiduria sunkumuose, kitos atsiriboja, pasislėpdamos už nesikišimo ir neutralumo politikos... Kalbant Vilniaus klausimu, reikia pripažinti nenatūralią padėtį, kai mūsų sąjungininkams — lietuviams tenka abejoti ar mes stosime kartu su jais, ar paliksime vienus kovos lauke. Vilniaus klausimas nėra tikiai Lietuvos klausimas, jis yra visų Pabaltijo valstybių klausimas... Vilniaus klausimas atsirado tik tada, kai Lietuva nebuvo pakankamai stipri ir buvo izoliuota. Jeigu vienybė tarp Pabaltijo kraštų būtų egzistavus jau tuomet, labai galimas dalykas, kad šis konfliktas, kuris užnuodijo Rytų Europos atmosferą tarp abiejų pasaulinių karų, visai nebūtų kilęs."

Apie amerikiečius tenka pasakyti, kad jų istorikai Vilniaus klausimą nušviečia daugumoje palankiai. Gi politikai Vilniaus klausimui išspręsti turi dvi nuomones, kurios kažin ar pritaikomos tikrovėje. Britai ligi šiol tebesilaiko 1944 m. W. Churchill pasakytos nuomonės žemuosiuose rėmuose. Jis nurodė, kad lenkai gali plėstis į vakarus. Britai ligi šiol nepripažino lenkamų tų žemių, kurios randasi anapus Curzono linijos.

(Tąsa 5 psl.)

Atradau tikrą draugą — įgijai antrą sielą.

A. Graf, Ecce homo.

VOKO LAISKUI TRIS VALANDAS IESKOJO

Vieno Vilniuje šiais metais buvusio asmens liudijimu, ten jaučiamas didelis prekių trūkumas. Norėdamas voką nusipirkti, jis pats sutruko tris valandas, kol jį surado ir gavo nusipirkti.

DAR NUMUS ŠVIETIMO LYGI

Dabartinėse sąlygose švietimo lygis okupuotoje Lietuvoje ir šiaip yra labai kritęs. Bet jis dar turės smukti, nes, esamomis žinomis, vidurinėse mokyklose mokslas numatoma metais sutrumpinti. Dabar vidurinė mokykla turi 11 klasių: 4 pradžios mokyklos kursai, 3 viduriniai ir 4 — aukštesniai. Bet esą numatoma ir aukštesniam kursui palikti tik 3 metus.

KOKIUS LAIKRAŠČIUS LIETUVOJE PRENUMERUOJA

Okupuotoje Lietuvoje jokios vnyiojamos prekės neįmanoma nusipirkti, jei neatsineši savo popieriaus, nes pačios parduotuvės jokios vnyiojamos medžiagos neturi. Dėl to gyventojai užsisakydami laikraščius, stengiasi pasirinkti tokius, kurie didesni ir turi daugiau puslapių. Ką tie laikraščiai rašo, gyventojai nesisdomi, nes jų straipsniais ir žinomis vis tiek netiki.

ARKLĮ GALI LAIKYTI, BET JUO NAUDOJASI KOLCHOZAS.

Lietuvoje kolchozininkams skiriamam 60 arų sklypely leidžiama laikyti ne tik karves ir "rusiškas karves" (taip žmonės vadina ožkas), bet ir arklius. Ir yra kolchozininkų, kurie bando arklį laikyti. Tačiau toks arklis pirmiausia turi būti skolinamas kolchozo darbams, nes traktorių neužtenka ir ne visada su jais

galima įvažiuoti į laukus.

KOLCHOZO "TARNYBOJE" PO 18. VALANDŲ

Sovietai Lietuvoje dar nespėjo visus kolchozininkus suklioti į kolchozo centrus. Jie daugiausia dar tebegyvena savo buvusiose sodybose 7-12 kilometrų nuo kolchozo centro. Todėl su nuvykimu ir parvykimu iš darbo jiems į dieną išeina ligi 18 valandų darbe ir kelionėje.

NEILEIDO Į LIETUVĄ LENKŲ ASTRONOMŲ

Visuotinis saulės užtemimas birželio 30 d. siekė ir Lietuvą. Todėl grupė lenkų astronomų norėjo vykti į Lietuvą šio užtemimo stebėti. Tačiau negavo leidimo įvažiuoti. Vietoj to jiems buvo nurodyta vykti į Kaukazą ir ten šį reiškinį stebėti. Lietuvoje pagrindinė šiam stebėjimui Sovietų štotis buvo įrengta Marijampolėje. Manoma, kad viena lenkų neįleidimo priežasčių buvo ta, kad Marijampolė yra netoli buvusių Rytprūsių sienos ir įeina į tą sritį, kurioje vyksta pasiruošimai karui ir sutelkta įvairių karinių dalykų.

KODĖL KOLCHOZININKAI NEDIRBA

Subačiaus apylinkėje esančio kolchozo "Pirmūnas" darbininkai buvo užsimoję gauti iš tikro didesnį derlių. 1952 m. jie sunkiai dirbo, sowlentyniavo, ir gavo didesnį derlių. Tačiau kaimyninis kolchozas nespėjo laiku derliaus nuimti, ir jisai sudygo. Vyriausybė įsakė "Pirmūno" kolchozui pusę savo derliaus iškeisti kaimyniniam kolchozui į sudygusius grūdus, nes tasai neurėjo tinkamų grūdų sėklai. Po tokių mainų "Pirmūno" kolchozininkai daugiau nebelenktyniavo ir nerodo jokio noro dirbti.

SPAUDOS APŽVALGA

Lietuvių spaudoje

* Lietuvių Teisinių Draugijos leidžiamos "Teisinių žinios" Nr. 8/1954 kelia balsą, kad "mūsų gausūs veiksniai privalėtų nuodugniai apsvaistyti klausimą kelti bylą Tarptautiniame Haagos Tribunole dėl neteisėto ir karine jėga įvykdyto 1940 m. Lietuvos okupavimo bei reikalavimo šią okupaciją nutraukti ir Sovietus iškraustyti iš Lietuvos."

* "Draugas" įdėjo savo redaktoriaus J. Prunskio, dabar keliaujančio po Vidurio ir Pietų Ameriką, pasikalbėjimą su Gvatemalos prezidentu Armas ir jo pareiškimą lietuviams. Pasikalbėjime su San Salvadoro užs. reik. viceministerių Dr. Don Carlos Azucar Chavez šis, be kita ko, pareiškė, kad

Centro Amerikos valstybės turi daug simpatijų Lietuvai.

Darydamas sugestijas lietuviams jų kovoj dėl jų laisvės, viceministeris pažymėjo: "Nėra abejonės, jog kada nors ir Lietuvos klausimas iškilis Jungt. Tautose. Tam reikia ruošti ir palaikyti Lietuvos laisvės mintį gyvą tiek Amerikos, tiek ir kitose tautose. Svarbu, kad Jungt. Tautų nariai neužmirštų lietuvių tragedijos. To siekiant — svarbūs asmeniniai kontaktai, svarbu taip pat spausdintą žodį pasiusti tiek laikraščiams, tiek ir diplomatams, vyriausybėms, kad neužmirštų lietuvių tautos."

PRIEŠ 14 METŲ

Sovietinėje "Darbo Lietuvoje" 1940 m. rugpjūčio 3 d.:

"Ministerių Taryba nutarė Povilui Žadeikiui, buv. pasiuntiniui Amerikos Jungtinėse Valstybėse, ir Broniui-Kaziui Balučiui, buv. pasiuntiniui Didžiojoje Britanijoje, atimti Lietuvos pilytę, uždraust visam laikui įvažiuoti Lietuvon, o jų turta konfiskuoti."

"Š. m. VIII.2. likviduojamos Akc. "Pažangos" B-vės (tautininkų, Red.) tarnautojai susirinkę nutarė įstoti profesinē tarnautojų sąjungon, pasveikinti Liaudies Vyriausybę ir tautų draugą Staliną."

Lenkų spaudoje

Londone leidžiamas lenkų dienraštis "Dziennik Polski i Dziennik Żolnierza" 1954 m. rugpjūčio 18 d. Nr. 196 Z. Nowakowski, rašydamas apie lenkų pastangas, o ypač jų egzil. vyriausybės min. pirmininko Mackiewicziaus, surasti tinkamą Lenkų Rzeczpospolitai prezidentą,

be kita ko, pastebi: "Gen. Andersas pasielgė taip, kaip elgiasi ofenzyvos garbintojas. Jis norėjo verčiau pirmasis pulti, negu būti pats puolamas kitų. Antra, norėjo sukontrolyti priešininką. Norėjo sutrukdinti tam tikrus ėjimus, o gal net — bet ačiū Dievui! — projektai kiekvienu atveju pašėlę. Turiu galvoje projektą nominuoti prezidento įpėdiniu kažką, kas yra krašte. Dar daugiau: p. Mackiewiczius neslėpė minties, jog būtų geriausia surasti kokį nors lietuvių ir jį padaryti Lenkų Rzeczpospolitos tremtyje prezidentu. Bet tai dar ne viskas, nes p. Mackiewiczius iškelia dar naują kandidatą, — būtent — Rumunijos ekskaračių Mykolą. Kalba apie ta projektą visai rimtai.

Š. m. rugsėjo 15 d. tas pats lenkų dienraštis "Dz. Pol. i Dz. Żoln." Nr. 220 vėl rašo: "Skaitytojai siunčia man glėbius laišku, prikalbiodami, kad pasidaviau kvailiui tvirtindamas, esą, p. Mackiewiczius nužiūrėjęs įpėdiniu į prezidentus pirmiausia kažkokį lietuvių, rodos, p. Lorzaitį, paskui — Rumunijos ekskaračių Mykolą. Deja, tai yra teisybė, kurios p. Mackiewiczius neslėpė ne tik man, bet ir žymiems asmenims."

Valstiečių Liaudininkų KONFERENCIJA J. A. V-bėse

Š. m. rugsėjo 4-5 dd. JAV-se Clevelando mieste posėdžiavo valstiečių liaudininkų JAV ir Kanados veikėjų konferencija, kuri praėjus pakelta dvasia ir dideliu svarbiųjų reikalų supratimu. Iš įvairių kolonijų atvyko per 50 atstovų. Konferencijoje dalyvavo taip pat Žaliojo Internacionalo gen. sekretorius Dimitrovas, pasakęs gražią sveikinimo kalbą. Pirmąją dieną konferencija išklaušė centro komiteto pranešimų. Vėliau diskusijas pradėjo buv. VLIKo narys L. Smulkštys, pasakęs labai gražią ir pozityvią kalbą. Diskusijose dalyvavo ir daugiau konferencijos dalyvių, plačiau palietusių mūsų bendrąsias problemas ir visoj laisvinimo kovoj pripažindami VLIKo pirmumą.

VLIKo pirmininkui M. Krupavičiui, VT pirmininkui K. Zalkauskui ir Lietuvos ministeriui Vašingtone P. Žadeikiui nutarta pasiusti sveikinimus, kiekvienam atskirai. Konferencijoje taip pat dalyvavęs K. Skirpa jai pareiškė, kad jis esąs visiškioje centro komiteto dispozicijoje. Konferencija po diskusijų ir rezoliucijų buvo baigta itin vieninga dvasia.

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

VAIKO PAKLUSNUMAS

Noriu duoti keletą pavyzdžių, kaip vaikas atpratinti savintis daktus, juos gadinti ar daryti tai, kas uždrausta. Universalaus metodo čia nėra. Reikia beveik visuomet imtis vis kito apklausinėjimo būdo ir ne tik dėl to, kad vaikų charakteriai yra skirtingi, bet ypač dėl to, kad jų elgesio motyvai ne visuomet yra tie patys.

Jeigu kas iš tėvų man pasakytų, kad jų vaikas niekad nevalgė, aš netikėčiau. Gal būtų, tas vaikas taip mokėjo savo veiksmą paslėpti, kad tėvai nepastebėjo. Kai kurie tėvai, kurie man tvirtino, kad jų vaikas nevalgė, paskui klausinėjami prisipažino, kad jie buvo griežesni labai žiaurių priemonių savo vaikams nuo svetimų daiktų pasisavinimo atpratinti. Jie visokiems būdais juos baudė ir mušė. Taigi, taip sakydami, tėvai pripažino tai, ką pirmiau neigė.

Tiesa, vaikas gali be jokio ypatingo tėvų įsikišimo jau anksti įsisąmoninti, kad svetimų daiktų pasisavinimas yra neleistinas. Jei aš kalbu apie vaiko svetimų daiktų pasisavinimą, tai tik noriu pasakyti, kad vaikas nesugeba susivaldyti, pamatęs svetimą daiktą, ir jį pasiima arba bent ilgesnį laiką, negu leista, pasiima. Anksčiau ar vėliau ateis laikas, kad vaikas, sužavėtas kokiu nors daiktu, be didelio sielvarto, kokios iš to bus pasekmės, tą daiktą pasiims. Tas pasisavinimas dažnai trunka tik tiek laiko, kiek vaikui reikia, kad tuo daiktu apsidžiaugtų. Bet vargu ar galima užtikrinti vaiką, kuris visai be jokio susidomėjimo praėitų pro naujai matytą daiktą, jo negeisdamas arba, niekam nematant, jo nepasiėmęs. Paprasčiausias būdas — jam nupirkti tą daiktą, bet negi viską nupirksi, ko vaikas geidžia?

Mano sūnus Algis, vos dvejus metus sukakęs, pradėjo, visai nesiklausdamas, skinti sode braškes. Žmona skundėsi, kad vaikas vagia. Ji jį ir baudė, ir klupdžiūsi, ir įkalbinėjusi, kad tai negera, bet nieko visa tai nepadėjo. Laisvu laiku aš pasiūliau savo Algytį ir pradėjau su juo žaisti. Jis nerodė jokio susijaudinimo, nors žmona sakė, kad jis turėsias su manim apie tą savo elgesį pasikalbėti. Kai mudu jau pakankamai prisizaidėme ir susėdome ant suoloelio palisėti, aš jo paklausiau, ar jis visados klausė mamytės. Algiukas kiek nuraudo ir pakratė galvutę. Ėmiau klausinėti, kodėl.

— Kad ji mane muša, — atsako.

— Bet juk muša, kad tu neklausai? — paklausiu. Jis tyli ir nieko nesako. Pradedu klausinėti, ar jis mėgsta braškes. Patvirtina, kad taip. Klausiu, ar jam mamytė jų neduoda. Išsiaiškinam, kad jis gauna pakankamai braškių.

— Tad kodėl tu eini pats jų skinti? — klausiu. Vėl nuleidžia akutes ir tyli. Matau, kad čia vaiką kažkas graužia, bet dar neateina man į galvą ta priežastis. Matau, kad vaikas užsispyrė nesakyti, tad reikia imtis kitokios priemonės. Aš pradėdau aplinkiniams keliais jį kvosti aiškindamas, kaip yra negera vogti, kaip vagis sodina į kalėjimą. Bet vaiko tai negąsdina, jis pareiškia, kad išbėgs iš kalėjimo. Imu aiškinti, kad tai nelengva, nes ten žmonės uždaromi už geležinių durų ir geležinių grotų.

— O, aš juos išlaušiu, — pareiškia man visa įtikinančiai.

— Vaikel, jie labai stipriai įmūryti, tai ne tau išlaužti, — aiškinu.

— Aš taip ilgai laušiu, kol išlaušiu, — atsako ir ima rodyti, kaip jis, visas jėgas įtempęs, lauš duris.

— Kietas riešutas, — pagalvojau ir ėmiau gailėtis, kad su tuo kalėjimu nevykusiai pradėjau. Tik tuo pačiu metu man žybteliai mintis, kad jis tas braškes ne sau skynė, bet, tur būt, vaikams, kad jiems įtikytų. Juk jis pats sako, kad braškių iš mamos gauna, kiek nori. Vadinasi, jis skina todėl, kad vaikai prašo ir gal grąšo, kad nežais su juo, jei negaus braškių.

— Matai, Algyti, — aiškinu, — iš kalėjimo tu vistiek nepabėgsi, bet jeigu ir pasisektų, tai tie vaikai, tave pamatę ims pirštais badyti ir sakyti: "Štai, žiūrėkit, eina Algis — vagis!" Mano Algis

išplėtė akutes, sekė mano veido išraišką ir, pamatęs, kad nejuokauju, klausia:

— Ar tikrai, tėveli, jie taip sakys?

— Be abejo, juk tu vogei.

— Tėveli, aš daugiau niekad nevalgisiu, — tarė ryžtingai. Ir tikrai daugiau braškių neskyne.

Gal ne vienas šiuo atveju būtų pradėjęs vaikūtį kamantinėti, kas jam liepė skinti braškes, koki tų vaikų vardai, pavardės. Juk dabar vaiko sąmonė paruošta atvirumui. Bet tai būtų tik vaiko būdo gadinimas. Vaikas turi turėti savo pasaulį, po kurį su kaliošais negalima braidžioti. Jis turi jaustis savarankiškas ir mokėti pats su savo draugais susitvarkyti. Jis turi turėti pasitikėjimą savimi. Jis turi mokėti pasirodyti vyrų. Antra vertus, jeigu jį jo intymesnius reikalus imsite brautis, tai jį patys versite vaiką išsižadėti savo garbės pajautimo. Jis savo bičiuliams pasižadėjo tylėti, ir tas pasižadėjimas, kad ir blogam tikslui duotas, reikia gerbti. Vaikui dar sunku susivokti, koks pasižadėjimas yra geras ir koks yra blogas, kurį reikia laikyti ir kurio nereikia. Norint per daug, galima pagadinti vaiko būdą. Nereikia sugriauti vaiko pasaulio, nes, jį sugriovus, bus palaužtas ir vaiko savarankiškumas.

Kartais man tekdavo vaikus užtikinti ką nors žaidžiant, kas, panašiai kaip tas braškių skyrimas, man nepatikdavo. Vis dėl to niekad žaidimo neintraukdavau, ypač dalyvaujant svetimiems vaikams. Tik vakare, vaikams grįžus namo, pasiūskaudavau ir išklausinėdavau. Ar jie ką nors blogo padarė, netardydavau, jeigu jie patys atvirai nepasisakydavo. Tik įspėdavau, kaip toli jie gali eiti. Žinoma, jie tada norėdavo ir visa kita išsiaiškinti, ko aš nenumačiau ir kas įvyko. Tuo būdu, ir neklausinėdamas, aš sužinodavau, kas atsitiko. Svetimi vaikai manęs bijoj. Mat, jų pikti sumanymai mano vaikų nebūdavo vykdomi, todėl jie manydavo, kad aš viską žinau.

Taip aš elgiausi, nuosekliai grūdindamas savo vaikus prieš blogą svetimų įtaką ir juose auklėdamas savarankiškumą. Žinojau, kad jiems būtų nemalonu viską pasipasakoti. Jiems tada tektų pasakyti ir apie kitų vaikų blogus pasielgimus. Nenorėdami nustoti draugystės, jie ieško kompromisų, kurie veikia neigiamai į būdą. Todėl aš į jų sielos gilumus užkampius nesiskverbėdavau, tik stebėjau, kiek mano nurodymai yra vykdomi. Šie mano nurodymai jiems duodavo progos savarankiškai pasipriešinti svetimi blogai įtakai. Dėl to vaikai su manim buvo tik atviresni ir patys pasipasakodavo daug įvairiausių dalykų. Tai būdavo bičiuliški pasitarimai.

Ne kartą jie ateidavo pas mane išsiaiškinti, ar nebus jie ką nors negero padarę, nes kiti juos išbarė. Išaiškindavau ir duodavau patarimų. Aš nurodydavau, kaip pats tokiu atveju pasielgti, ir papasakodavau kokį nors panašų atsitikimą iš savo gyvenimo. Vaikams tai patikdavo ir duodavo aiškios naudos. L.L.

KĄ VEIKIA LIETUVĖS PASAULYJE

* I. Čepėnaitė ir N. Lipėūtė talkininkauja Martirologijos Tarnybai, sudarant 1941 m. į Sovietų Sąjungą ištremtų lietuvių sąrašus.

* Gertrūda Jurgėlaitė yra Alaskos Gailėtingųjų Seserų sąjungos pirmininkė. Ji Alaskoje dirba jau nuo 1948 m. ir šiuo metu yra Elmendorfo aviacijos bazėje.

* Didžiausią demokratiškumo pavyzdį parodo šveicarijos prezidento dukterė. Ji tarnauja paprasta tarnaitė vienoje Londono šeimoje, atlikdama visus tarnaitės darbus ir gaudama nustatytą atlyginimą. Tačiau bedirbdama ji turi progos praktiškai išmokti anglų kalbą.

Draugystė yra didžiausias ir brangiausias gėris, kokį tik gali sutikti žmogus šioje žemėje.

G. Savanarola, Reggimonto degli Stati.

MOKSLO — TECHNIKOS NAUJIENOS

KAI KURIOS VITAMINŲ SAVYBĖS. KAS TAI YRA BIOKATALIZATORIAI?

Jau seniai žinoma, kad, jeigu įberti kiek platinos metalo dulkių į vandenilio dujas, tos dujos tuojau užsidega, o platiną pasilieka kaip buvus. Iš to išeina, kad vandenilis nereagavo į deguonį be platinos pagalbos, arba jeigu ir vyksta kokia reakcija, tai ji yra labai lėta. Platiną šiam procesui — vandenilio uždegimui, t.y. greitam vandenilio susijungimui su deguoniu — yra vadinama katalizatorium.

Panašiai yra ir su vitaminais. Vitaminai veikia labai mažais kiekiais ir atlieka labai didelį darbą. Tai priklauso nuo to, kad vitaminai nesijungia ir neįeina į cheminių junginių sudėtį, — jie tik pagreitina reakciją ir daugiau nieko. Todėl vitaminai vadinami katalizatoriais. Kadangi vitaminai greitina gyvybinius procesus, todėl vadinami biokatalizatoriais. Be vitaminų yra dar daugiau katalizatorių gyvame organizme: jie vadinami enzimais, fermentais ir pan.

Apie vitaminus daugiau sužinome ne iš to, ką jie daro, bet iš to, kas įvyksta, kada jų nėra.

Laboratorijoje imame kokį gyvulį, apie kurį iš tyrimų žinome, kad jis negamina tam tikro vitamino savo organizme. Jam duodame jau iš anksto nustatytą ir chemiškai žinomą maistą, duodame visus kitus vitaminus, išskyrus tą, kurį norime studijuoti, ir žiūrime, kokia liga tas gyvulys susirgs, negaudamas šito vitamino. Kada gyvulys gerokai yra susirgęs ir labai prastai atrodo, tada duodame to reikiamo vitamino. Tiesą pasakius, tokiems tyrimams imame visą eilę gyvulių, kurie yra padalyti į grupes ir tarnauja kontrolei vieni kitiems. Viena grupė gauna vitaminus, kita grupė yra sunaudojama autopsijoms, kad sužinotume, kokie patologiški reiškiniai visame kūne yra pastebimi.

Vitaminų studijos nėra lengvas dalykas, nes jį labai daug dalykų reikia atsižvelgti, kad eksperimentai mokslininko nesuklaidintų.

Taip ištiriami vitaminai ir jų reikalingumas organizmui, o taip pat jų rolė organizme.

KAS IR KAIP IŠGALVOJO ATOMINES BOMBAS

Vokiečių mokslininkai Plank ir Hahn yra didžiausi šios srities teoretikai.

Karui prasidėjus, anglų mokslininkai gavo iš savo vyriausybės uždavinį pagaminti atominę bombą.

1943 m. anglai prisipažino amerikiečiams, kad jiems trūksta finansinių ir

techninių priemonių. Buvo sutarta dirbti iš vieno. Dr. R. Openheimeris, kuris dabar jau suspenduotas, kaip nepatikimas, buvo paskirtas direktorium Los Almos laboratorijos, kur iš sunėštų visų mokslininkų vaisių buvo sumontuota pirmoji atominė bomba 1945 metais.

AEC specialio komisija, tyrusi Dr. Openheimerio ištikimumą, pranešime sako, kad Dr. Openheimeris buvo tam priešingas. Jis ilgą laiką tvirtino, kad pastangos pagaminti vandenilio bombą yra pasmerktos nepasisekimui.

Visiškai kitos nuomonės buvo Dr. Teller, dirbęs pas Openheimerį minėtoje Los Almos laboratorijoje. Jis jau 1946 m. tvirtino žinąs būdą, kaip pagaminti H bombą. Bet iki pat 1949 metų ne tik Openheimerio žmonės, bet ir vyriausybė nelabai buvo susidomėjusi dar baiesnio ginklo gaminimu, kol vieną dieną nepatyrė, kad sovietai jau turi atominę bombą. Iš Dr. Klaus Fuchso špionažo bylos paaiškėjo, kad sovietams žinomos ir anglosaksų hidrogeninės paslaptys ir kad jie, savaime suprantama, stengsis šias žinias išnaudoti vandenilio bombos gamybai.

Teller sako, jei ne Openheimerio priešinimas, jis, Teller, būtų pagaminęs bombą 4 metais anksčiau.

Openheimer priešinosi Dr. Telleriui ir kitiems H. bombos šalininkams ir toliau, kol pats JAV prezidentas Trumanas įsakė 1950 m. sausio 29 d. daryti viską, kad būtų padaryta H. bomba. Ir po dviejų metų vandenilio bomba buvo pagaminta vadovaujant jau ne Openheimeriui, bet Telleriui.

Dr. Edward Teller yra gimęs Budapešte. Į JAV jis atvyko 1935 metais ir tuoj pradėjo dirbuotis atominės fizikos srityje G. Washingtono universitete. 1945 m. jis atsikėlė į Chicagos Universitetą. 1953 m. jis perėjo dirbti į Kalifornijos universitetą.

STIKLINĖ AKIS TOLI MATO.

JAV kariuomenės signalų korpusas praneša apie naują "Peeping Tom" kamerą, kurios pagalba galima matyti daiktus už 30 mylių.

Išradimas yra nepaprastai naudingas įrankis tyrinėti priešų užfronte. Taikiniai, kaip lauko automobilis "džypas", puikiai įžiūrimi už 6 mylių su visomis jo smulkmenomis.

Išradimas bus naudingas ir civiliniame gyvenime.

* Fr. Monmauth laboratorijos pagarsėjo iš senatoriaus McCarthy tyrinėjimų. Laboratorijoje yra dirbęs ir Julius Rosenbergas, vėliau nuteistas mirties bausme už šnipinėjimą. McCarthy tvirtina, kad ir paskutiniai laikais ten dirbo daug Rosenbergo draugų. Tyrinėjimų pasėkoj 35 tarnautojai buvo suspenduoti.

PASTATYKIME KRĖVEI PAMINKLĄ

1954.VII.7d. didysis mūsų dailiojo žodžio kūrėjas Vincas Krėvė, palikęs mūmuse amžinai gyventi audrujį Sarūną, rūskanajį Skirgailą, gamtos augintinį kerdžių Lapiną, giedrąjį gyvenimo išminčių dėdę Vainorų ir daugelį kitų, Jo iš Dainavos milžinkapių prikeltų ir šiaudinėje pastogėje sutiktų žmonių, — patsai atsigulė amžino poilsio Philadelphia sv. Kryžiaus kapinėse.

Lietuvių visuomenės yra garbės pareiga nors kukliu lietuviško stiliaus paminklu atžymėti vietą, kur svečioje žemėje, toli nuo gimtojo Merkio ir Nemuno, priglauti sarūno dainiaus palaikai.

Paminklo statymo reikalų tiesioginiai rūpinasi Philadelphiaje sudarytasis komitetas, kuris vietos lietuvių banke turi savo einamąją sąskaitą (Kreve Memorial Account S 19789: Liberty Federal & Loan Association, 202 North Broad St., Philadelphia 2, Pa.)

Krėvės paminklo statymo garbės komitetas įeina:

dr. Jonas Aistis, rašytojas (Brooklyn), Benys Babrauskas, Liet. Rašyt. Dr. jos pirm. (Chicago), prel. Jonas Balkūnas (Maspeth, N. Y.), prof. dr. Jurgis Baltušaitis (Paryžius), prof. dr. Mykolas Biržiška (Los Angeles), Kazys Bradūnas, rašytojas (Baltimore), adv. Charles S. Cheleden, Lib. Fed. & Loan Assoc. prez. (Philadelphia), prof. dr. Juozas Eretas (Basel, šveicarija), kun. Stasys Yla (Putnam, Conn.), prof. dr. Zenonas Ivinskis (Roma), prof. dr. Petras Jonikas, Lituaniistikos Instituto prez. (Chicago), Jonas Kardelis, "Nepriklausomos Lietuvos" red. (Montreal), Faustas Kirša, rašytojas (Boston), prof. Steponas Kolupaila (Notre Dame University), Stasys Pilka, aktorius (Chicago), prof. dr. Alfred Senn (University of Pennsylvania), prof. dr. Pranas Skardžius (Cle-

veland), dr. Vanda Sruogienė (Chicago), prof. dr. Adolfas Šapoka, "Tėviškės Žiburijų" red. (Toronto), inž. Pranas Zundė (Vokietija), inž. Vytautas Žemkalnis (Australija).

Lietuviškoji visuomenė labai prašoma siųsti aukas aukščiau nurodytu banko adresu. Patogumo dėliai maloniai kviečiama atskirose vietovėse sudaryti aukų rinkimo komitetus.

Aukotojų simbolinio ryšio su Nepamirštamoju Dainavičiu ženklau aukų lapai bus įmūryti paminkle.

Krėvės paminklo statymo komitetas:

(pas.) Vincas Maciūnas, pirm. Vytautas Mykolaitis, I vicepirm. Antanas Vasiliauskas, II vicepirm. Konstantinas Ostrauskas, I sekr. Marija Krasauskaitė, II sekr. Alfonsas Jurskis, izdo globėjas Jonas Puzinas, izdo globėjas

Komiteto adresas: 247 E. Albanus Street, Philadelphia 20, Pa. U.S.A. Philadelphia, 1954 m. rugs. 20d.

DRAUGYSTĖ ...

Joka kita savybė neužtikrins žmogui tiek draugų, kaip nusiteikimas stebėtis kitų savybėmis.

Boswell, Life of Johnson.

Noriau pripažink nuopelnus priešams, negu draugams.

C. Chincholle, Les phrases courtes

Tik atsidavimas kitiems gimdo tikrus draugus; išsakaivimas gi niekad nesukūrė pastovios draugystės.

Auguste Compte, Penses Bolgiausias pinigais, kuriu gali padėti savo draugui, yra patarimai; geriausias gi ir vienintelis — darbai.

Galliani, Lettero

Gimtoji kalba

L. DAMBRIONAS

Niekam nepaslapstis, kad ne tik jaunimas, bet ir Lietuvoje baigusi mokslus senesioji karta pamažu tolsta nuo gimtosios kalbos. Gaunami Redakcijoje laišakai bei straipsniai tik patvirtina šią nemalonią tiesą. Tiesa, nedaug ir Lietuvoje buvo (ir yra) tokių, kurie lietuvių kalbą labai gerai mokėjo. Tai skamba lyg ir paradoksiškai, bet taip jau yra. Mat, lietuvių kalba yra tokių sudėtingų formų ir taip turtinga, kad per 20 nepriklausomo gyvenimo metų nesuskubta ją išvalyti nuo svetimų priemaišų ir nesuskubta ją tinkamai išmokyti.

Tačiau gimtąją kalbą visur ir visada turime mokytis ir mokyti savo priaugančią kartą. Šiais sumetimais AL Redakcija maždaug kas antrame numeryje nusistačiusi duoti Gimtosios Kalbos kampelį. Medžiagą, paruoštą mūsų kalbininkų, imsime iš visų prieinamų šaltinių.

Tikimės, kad Gerb. Skaitytojai gal galės šį tą rasti ir nauja, o gal prisimins pamiršta. Kviečiame ir Australijoje gyvenančius lietuvių kalbininkus pasidalinti savo žiniomis su skaitytojais.

Redakcija.

Vartodami svetimų kilmės žodžius, mes juos gerokai aplietuviname. Paimame tik svetimų žodžių sakinį arba kamieną, kuriame glūdi pati žodžio reikšmė, ir apvelkame jį lietuviška forma, t.y. prisegame jam lietuvišką galūnę, priešdėlį arba ir abu šiuos priedus. Šitaip įforminę, mes juos ir vartojame kaip savus žodžius.

Pirmiausia, mes juos rašome savo rašyba, kuri daugiau ar mažiau skiriasi nuo originalo, pvz. egzistencija (lot. existentia, subjektas (subjektus), filosofija (philosophia) ir kt. Tariame, kirčiuojame ir linksniuojame juos irgi savaip.

Mūsų būdvardžiai turi galūnes -as, -us ir -is. Su tokiomis pat galūnėmis mes vartojame ir svetimus, vadinamus tarptautinius, daugiausia lotynų ar graikų kilmės būdvardžius. Pvz: **idealus, moralus, idealinis, moralinis, ideališkas, morališkas.**

Lietuviški būdvardžiai su galūne -us reiškia paprastą daikto ypatybę, pvz: gražus, gudrus, sunkus, arba ypatybę, kylančią iš veikimo ar galėjimo veikti, pvz. tylus, kalbus, landus. Tos rūšies būdvardžius atitinka tokie tarptautiniai, kaip **realus, idealus, aktualus, normalus, moralus, oficialus, neutralus, individualus, muzikalus, elementarus, familiarus, absolutus, abstraktus, aktyvus, agresyvus, naivus** ir kt.

Pagal lietuviškus būdvardžius dvasiškas, dvasinis, tautiškas, tautinis, mokslinis, mokslinis vartojame tokius tarptautinius, kaip **fiziškas, praktiškas, istoriškas, materiališkas, ekonomiškias, politiškas, filosofiškas, apatiškas, simpatiškas ir fizinis, praktinis, materialinis, ekonominis, politinis, filosofinis ir t.t.**

Dabar gali kilti klausimas, kada vartojami tarptautiniai būdvardžiai su galūne -us iš vienos pusės ir su galūne -iškas ar -inis iš kitos. Ar yra čia kokio tarp jų reikšmės skirtumas? Aplamai reikia pasakyti, kad šie skirtingi galūnių būdvardžiai kartais savo reikšmė skiriasi, bet dažnai ir nesiskiria. Reikšmėms neskiriant, atpuola reikalas vartoti greta viena kitos kelias priesagas. Tokiais atvejais įsigali dažniausia viena kuri.

Pvz. būdvardžiai **realus ir realinis, moralus ir moralinis** aiškiai skiriasi. Sakome **realus** sumanymas, bet **realinė** (ne **reali**) mokykla, **moralus** žmogaus veiksma, bet **moralinė** (ne **moral**) vertybė, **moralinė** teologija. Taip pat sakytina **intelektualinis** pajėgumas, bet ne **intelektualus** pajėgumas, kaip kad kai kurie kalbininkai siūlo. Ta proga reikia pažymėti, kad jeigu sakome **moralinė** (ne **moral**) atsakomybė, tai nuoseklumas reikalauja sakyti **moraliniai** arba **moraliskai** atsakingas, bet ne **moraliai** atsakingas, kaip siūlo L.K. Vadovas 102 psl.

Čia būdvardžiai su galūne -us, reiškia paprastą, daugiau vidinę, o su galūne -inis, — priklausomybinę, vadinasi, daugiau išorinę daikto ypatybę. Tačiau ne visada čia tas skirtumas yra toks aiškus, pvz. **absolutus** ar **absolutinis** nulis, **abstrakti** ar **abstraktinė** sąvoka, **objektyvi** ar **objektyvinė** tiesa, **oficiali** ar **oficialinė** kalba, **privatus** ar **privatinis** mokymas. Dėl to dažnai šie būdvardžiai tokiais atvejais ir neskiriami.

Dar mažiau tam tikrais atvejais to

skirtumo besama tarp būdvardžių su galūnėmis -us ir -iškas, pvz. **moralus** — **morališkas, familiarus** — **familiariškas, primityvus** — **primityviškas** ir kt. Kadangi didesnio kokio skirtumo tos poros nerodo, tai dėl to jau įprasta ir patariama vartoti trumpesnes, atseit patogesnes bei praktiškesnes formas — **moralus, familiarus, primityvus, individualus** ir pan. Jos dar turi tą pirmenybę, kad iš jų galima padaryti išvestinių žodžių, pvz. **moralybė, individualybė**, kai tuo tarpu **morališkybė, individuališkybė** niekas nevartoja.

Yra tačiau atvejų, kada tarptautiniai būdvardžiai vartojami su galūnėmis -iškas ar -inis, bet nevartojami su galūne -us, pvz. **fiziškas, praktiškas, politiškas, ekonomiškias ir fizinis, praktinis, politinis, ekonominis** ir kt.

Kada vartotini būdvardžiai su galūne -us, o kada su -iškas ar -inis, sunku tiksliai pasakyti. Aplamai būdvardžiai su -iškas ar -inis daromi iš daiktavardžių, jei tie daiktavardžiai yra aiškūs, pvz. **praktika, politika, ekonomika**. Tik čia lietuviškos galūnės pridedamos paprastai ne prie žodžių kamieno, bet prie šaknies. Būdvardžiai su galūne -us dažniausiai atitinka lotyniškus būdvardžius, pvz. **moralus** (lot. **moralis**) **realus** (**realis**) ir kt.

Kai kuriais atvejais mūsų praktika dar nėra nusistovėjusi. Vartojame pvz. **inteligentiškas, inteligentinis, intelektualinis, nacionalinis, kontinentinis, kontinentiškas, kriminalinis, kriminališkas, totalinis, totališkas, humaniškas, spontaniškas**, bet L. K. Vadovas siūlo ir **intelligentus, totalus, intelektualus, nacionalus, kontinentalus, kriminalus, humanus, spontanus** ir pan. Kai šalia **kriminalus, totalus** Vadove yra ir **kriminalinis, totalinis**, bet šalia **nacionalus, intelektualus, inteligentus** nėra **nacionalinis, -iškas, inteligentinis, -iškas, intelektualinis, -iškas**, tai neišaiškina ar šie pastarieji Vadovo leidžiami, ar ne. Jei bus leidžiami, tai koks yra skirtumas pvz. tarp **nacionalus ir nacionalinis, intelligentus ir inteligentiškas** ir pan. Šiuo atveju vartotojai be abejo yra laisvi pasirinkti tas formas, kurios jiems atrodo tinkamesnės.

VILNIAUS KLAUSIMAS

(Perkelta iš 3 psl.)

Kas liečia lenkus — pasidžiaugti negalime. "Bendras įspūdis esąs, jog paskutinis karas lenkus tik daugiau išmetęs iš "vagos ir razumo". Jie nori prisikelti didesni, nei buvo". (S. Suziedėlis, Santykių su lenkais ir Vilniaus klausimu, Tėv. Žib. 1954.) Šita pastaba yra taikli, nes paskaičius lenkų spaudą ar pasiklausius radio pranešimų, gaunasi įspūdis, kad Lenkijos valstybės pasieniniai miestai yra: Lvovas, Vilnius, Karaliaučius ir Stetinas. Kiek šitos lenkų "pretenzijų" bus įkūnytos tikrovėje — dabar sunku pasakyti. Tačiau dar sunkesnis klausimas yra nustatyti, ko reikia lenkų tautai, kad ji pagytų iš savo svajonių.

Šia proga pravartu paminėti pora pavyzdžių. 1950 m. "Kongresas Polonij Amerykanskie" nusiuntė UNO sekretoriui ir kitų valstybių atstovams memorandumus, primindami, kad kada bus kalbama apie Lenkijos valstybės atstatymą, tai jos ribose neišvengiamai turi būti įjungtas Vilnius ir Lvovas. Tos pačios organizacijos pirmininkas K. Rozmarek buvusioje Bermudos konferencijoje įteikė prez. Eisenhoweriui, min. Dulles ir kitiems dalyviams memorandumus, kad Lenkija neįsivaizduojama be Vilniaus ir Lvovo. Prie lenkų egzil. vyriausybės veika tautos išdada (Skarb Narodowy), kurio lėšos bus naudojamos tik tada, kai reikės ginti būsimoj Lenkijos sienas. Šito išdado vadovaujančių žmonių tarpe yra gen. Anders, kuris aiškiai sako, kad Vilnius ir Lvovas yra Lenkijos miestai. Praėjusiais metais gegužės mėn. 3 d. Čikagos lenkai vežiojo didelį "Skarb Narodowy" plakatą, kuriame būsimoji Lenkija buvo vaizduojama su Vilniumi, Lvovu ir Rytprūsiais. 1953 m. Tautinės Tarybos (Londono) ("Rada Narodowa") posėdyje užs. reik. min. M. Sokolowski pasakė: "Lenkijos Vyriausybės nuomone, svarbiausiuoju tikslu, kuriuo privalome sekti, kad Tarybinė Rusija pasitrauktų iš Europos į savo teritoriją. Sąryšis su tuo, ji pasilaiko nuomonę, kad paliktų dabartinės lenkų vakarinės sienos ant Odros ir Nisos upių, bet mano, kad yra lenkų tautos tikslas atgauti ry-

ISTEIGTAS TAUTINIO LIETUVIŲ TEATRO RĖMĖJŲ BŪRELIS

Prieš porą savaitių "Australijos Lietuvis" patalpoje susirinko iniciatorių būrelis pasitarti, kaip reikėtų palengvinti darbą mūsų teatro mėgėjams. Per pasitarimą išryškėjo, kad, pavyzdžiui, St. Santvaro "Kaimynų" pastatymui kiekvienas aktorius sugaišo mažiausia 120 valandų, nekalbant jau apie kelionės išlaidas, apmokėtas iš savo kišenės, nusto atlyginimo įmonėse ir pan. Tokia našta, net ir didžiausiam idealistui, yra sunkiai ilgesnį laiką pakeliama. Tuo tarpu gi lietuviškasis teatras puoselėja mūsų tautines aspiracijas ir turi būti remiamas visos lietuviškosios visuomenės, kitaip sakant, bent dalis naštos, kurią neša akoriai, turi būti perkelta ant daugiau pečių.

Prieita išvados, kad siekiant palengvinti mūsų teatrų darbą reikalinga įsteigti Teatro Rėmėjų Būrėlį, kuris moraliniai, fiziniai ir materialiniai paremtų teatrų darbą. Tačiau vieningai buvo pasisakyta, kad Būrėlis remia tik lietuviškųjų veikalų pastatymą, kurie yra parašyti lietuvių autorių, arba ir svetimų autorių, tačiau apie Lietuvą, kurios gyvenimas parodomas iš teigiamos, idealios pusės. Tai nereiškia, kad Būrėlis bandys daryti kokios nors įtakos teatrų vadovams dėl veikalų pasirinkimo, tačiau kitokių veikalų pastatymas yra pačių teatrų iniciatyvos reikalas.

Pagalba numatoma fizinė, padedant statyti sceną bei atliekant kitokius patarnavimus, o taip pat materialinė — pinigine, — tiek, kiek Būrėlis bus pajėgus tokią pagalbą suteikti.

Būrėlio nariais gali būti kiekvienas lietuvis. Nariai yra dviejų kategorijų: nariai — rėmėjai, kurie moka 1 šil. per mėnesį, ir nariai — mecenatai, kurie moka ne mažiau kaip 2 šil. per mėnesį. Iniciatorių susirinkimas išrinko valdybą, kurios pirmininkas yra Bronius Lukavičius, sekretorius inž. L. R. Garbaliuskas ir išdininkas Jonas Vizbaras. Valdybai pavesta paruošti trumpą statutą ir vesti narių verbavimą.

Tačiau nelaukiant valdybos kvietimo, jau dabar kiekvienas lietuviškojo teatro mėgėjas kviečiamas rašyti nariu. Rašyti Būrėlio pirmininkui Br. Lukavičiui, 114 Palm Ave., Royal Park, S.A., arba AL Redakcijai, kuri parsiškimus perduos Būrėlio Valdybai. J. Dalys

Kazys Kunca-Ks.

BIČIULIS

(skiriu bičiuliams: M. K. J. M. J.F.)

Užkeikti proto lobiai šala
Nužmoginto žmogaus galvoj.
Svaja apkandžioji priekalą.
Ir stovi parengties kovoj.
Čia žviegia mašinos nukaltos.
Žinau... Ir jų valia kieta...
Ir vėliavos ant marių baltos
Sutirpsta ašara reta.
Čia įpini gyvybės raudą
Ir plienui suteiki ritmus.
Buitim jaučiu, kad širdį skauda,
Beį kas, brolau, supras čia mus.
Galbūt atomais kai išskaldys...
Kai vėjas Requiem giedos...
Likęs į smėlį pasibeldęs
Suklups prie žmogiškos pėdos.
Tada supras, kad degė melas,
Kad meilė bėgo nuo žmogaus...
Kad mirtį kalė ne priekalas
Ne skliautas mirgančio Dangaus,
Bet protas mirštančio žmogaus.

KELEIVIS

Aras audroj sparnus susilaužęs,
Krito
Papėdėn akmens.
Siutęs vėjas granitą atgraužęs,
Rito - - -
Upeliai sruvens.
Dar nors žvilgsnį į debesį šilko!..
Amen!
Ramybė saugi - - -
Dulkes puotoj iš rūbų išvilko —
Zemė...
Ir griaučiai nuogi.
Aras audroj sparnus susilaužęs,
Miršta.
Ant veido akmens.
Siutęs vėjas granitą atgraužęs,
Niršta - - -
Upeliai sruvens.

Prof. Mykolui Biržiškai Sušelpiti Komiteto ATSISĀUKIMAS

Mielas Lietuvi,

Lietuviai džiaugiasi, turėdami laisvėje prof. Mykolą Biržišką, garbingąjį Nepriklausomybės Akto signatarą, įžymų mūsų tautos mokslininką, rašytoją ir visuomenės veikėją. Jau ketveri metai, kai šis mūsų tautai nusipelnęs vyras yra priverstas gyventi tokiomis vargingomis sąlygomis, kurios nedaro garbės lietuvių vardui.

Los Angeles lietuvių visuomenė, susirinkusi į bendrą pasitarimą, nutarė apčiuopiamu būdu ateiti pagelbon. Tam tikslui buvo išrinktas specialus komitetas, į kurį įėjo įvairių profesijų ir pažiūrų žmonės. Visuomenė pageidavo, kad šis komitetas susirūpintų sunkiu Mykolo Biržiškos likimu, sudarytų jam geresnes gyvenimo ir darbo sąlygas ir duotų pagalbą, kad lietuvių jį įvertina ir gerbia.

Tačiau Los Angeles lietuvių kolonija yra permaža pati viena šį uždavinį išspręsti. Todėl Komitetas nutarė kreiptis į viso pasaulio lietuvius ir jų organizacijas, prašydamas aukomis prisidėti prie šio krikščioniško ir Lietuvių Tautai garbingo darbo. Komitetas tikisi šį mūsų tautos veteraną sušelpiti ir aprūpinti taip, kad jis galėtų ramiai gyventi ir dirbti Lietuvos naudai.

Komitetą sudaro šie visuomenės rinkti asmenys: pirmininkas Jonas Uždavinys, vicepirmininkas Chas. Lukšis, išdininkas Kun. Kleb. J. A. Kučingis, sekretorius dr. Petras Pamataitis ir valdybos nariai: Marija J. Aftukienė, adv. Aleksandras Dabšys, Adelė Deringienė ir Bruno Gediminas. Komitete garbės nariais maloniai sutiko būti Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas Ben. Babrauskas ir yra pakviesti Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje pirmininkas dr. P. Jucaitis bei Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirmininkas V. Rastenis.

Komitetas skelbia tam tikslui iki 1954 m. gruodžio 1 d. aukų vaujų. Aukus prašome siųsti išdininko vardu šiuo adresu:

Rev. J. A. Kučingis, 2704 St. George St., Los Angeles 27, California, USA.

Aukojusių asmenų pavardės ir visas atsiskaitymas bus skelbiami spaudoje. Atsiskaitymą tikrina revizijos komisija. Vaujai pasibaigus, aukotojų ir organizacijų vardai bus surašyti į specialią knygą ir įteikti pačiam prof. Mykolui Biržiškai.

Los Angeles, Calif., 1954m. rugsėjo 1d.
P. S. "Australijos Lietuvis" Leidykla taip pat yra įgaliota priimti aukas ir persiųsti Komitetui. Todėl kam patogiau, aukas gali siųsti Australijos Lietuviai, 35, Cator St., Hindmarsh, S. A. Pakvitavimai bus skelbiami "Aust. Lietuivyje".
AL Leidykla

Draugysė yra gyvenimo siela.

Young, Night Thoughts.

Kazys Puida

KOL SAULĖ PATEKĖS

ROMANAS

Tąsa V.

— Mažojon brikutėn... mažojon brikutėn! — ugnais lupas apėmus, ant gonkų stovėdama, saukė Marytė vežėjui.

Neuzilgo vežėjas privaziavo ir, senio Butrimo raginami, susėdo brikutėn Marytė su Eimučiu. Ilgai derėjos, kuriam teks vadžioti.

Pono malonės netekusi, kadaise visų paikinama, kumelė bėgo apytinge riščia mažai išvažinėtu, paprastu kaimo keliuku.

Iš abiejų šonų stačia, tvirta siena stovėjo rugių mūras, kuris, lengvo vėjelio pučiamas, siūbavo, lyg tolyn nusidriekusi melancholinio valso gaida. Kartais sumirgėdavo įvairiaspalvėmis gelėmis atauti pievų kilimai, kuriuose fantastiškus raštus kūrė ilgiosios smilgos, liūdnieji velniapūkių ir susimąsčiusios gegutės. Kur-ne-kur vaizdžiai išsiskirdavo tamsaus durpyno rėželiai, savo pakraščius papuošę neužmirštuolėmis ir pasipūtusiomis purenomis...

Eimutis godžiomis akimis stebėjo aplinką, tuo reginiu nepasitenkindamas, dar gražesnio įsiekodamas.

Užvažiavo ant kalniuko. Nuo viršukalnio atsivėrė nepaprastai žavus reginys. Tarp pievų margumyno, tarp nenuilstančio javų bangavimo ir šnabzdėjimo, ramiai vingiavo Ventos juosta ir mainėsi nesuskaitoma varšų daugybė, glaudė ir maudė savo bangose milijonus saulės spindulių, lyg juos atvėsinti norėdama...

Eimutis ilgiau negalėjo išverti.

— Sustok, sustok tamsta! — saukė jis. Marytė patraukė vadžias ir brikelės sustojo. Ji neklausė kodėl reikėjo sustoti, nes, apsidairius, viską suprato.

— Kaip gražu! Kaip tylu aplinkui! — retai tardama žodžius, atsiliepė Marytė.

— Kaip Mickevičius Akermano tyruose įtempė klausą toje apmirusioje tyloje tikėdamasis išgirsti Lietuvos šauksmą, taip ir aš tokiomis tylos valandomis įtempiu klausą bene išgirsiu iš amžių gelmės Tėvynės balsą, tautos paslaptis šnabzdiant tam išrinktajam, kuris savo dvasios galybe tautą prisikelti privėrs... Deja, tas dvasios milžinas, matyt, dar negimė tarp lietuvių... — svajoto Eimutis.

— Staiga, lyg pabudęs, mostelėjo ranka.

— Vaziuokim!

Brikiukas pamažu ritosi daubuo tu keliuku. Abu tylėjo, kažką svarstė.

Pirmoji atsiliepė Marytė.

— Kodėl toks malonus ir kartu toks graudus yra tėvynės meilės jausmas?

— Kodėl? — pakartojo klausimą Eimutis ir nutilo. — Ar ne kiekvienas jausmas panašiai pasireiškia: malonus graudumas ar graudus malonumas, vis vien kaip jį nepavadinsi?

— Nežinau? — atvirai prisipažino Marytė.

— Aš matau tik visų jausmų vienodą pamatą — žmogaus širdies jautrumo laipsnį. Tačiau, kalbant apie minėtąjį jausmą, rodos, reikėtų jis kiek giliau išnagrinėti. Pagaliau, negi labai svarbu jausmą teoretiniai apibūdinti? Nepalyginamai svarbiau yra tą jausmą turėti ir jausti neišskiriant nei paties savęs. Be savęs jautimo tai neįmanoma...

Marytė atidžiai sekė kiekvieną jo žodį. Įsitempę veido bruožai po paskutinių žodžių išsilygino.

— O vilties jausmui nereikia? — atsargiai paklausė.

— Paniures jausmas gyvenime ne daug vertas. Vilties? O kas nesivilia?

— Tai ir tamsta ne be nuodėmės? — jau juokėsi iš jo Marytė, džiaugdama, kad jis nepastebėjo jos patiestų pinklių.

— Kokios? — nustebo Eimutis.

— Nagi tos didžiosios, širdgraužinės nuodėmės.

— Daug tamsta nori žinoti, — nekantriai pertraukė Eimutis.

— Negi tai didelė paslaptis? — erzino Marytė.

— Jokia.

— Tai vadinasi: už kalnų, klonių ir daubų širduzes netekau! — niūniavo mergina.

— Be kalnų, klonių ir daubų širduzė savo kūtėje tupi! — tuo pačiu tonu atsakė jis.

— Bet gi tamsta daug matei "nuodėmingosios" lyties ir nė viena nesuviliojo? — Nei viena?

— Ot, aš imsiu ir suviliosiu! — dar labiau jį erzino Marytė, pamačius kai jo veidu nuskrido rausvutis debesėlis. Matė kaip jis sukando dantis, sučiaupė lūpas, kad susivaldytų. Nudžiugo ir savo sumišimą norėdama paslėpti, sušuko kumelėi skardžiu ir linksmu balsu.

— Na! Krutinkis tu, emerite!

Eimutis pažvelgė į ją ir ėmė balsu juoktis.

Marytė nustebo:

— Iš ko tamsta taip juokiesi?

— Iš tamstos! — atsiliepė Eimutis.

— Iš manęs?

— Aha! iš to suviliojimo!

Marytė pasidarė skaudu. Iš pat pirmos dienos Eimutis jai padarė gilų įspūdį. Jaunutė, vos tik gyveniman bežengdama, nepatyrusios mergaitės širdis, atsiliepė pirmasis gyvo jausmo atgarsiais. Ne vieną kartą pastebėjo, kad ir ji Eimučiu patinka. Juk moteriškė visuomet pirmutinė atspėja tą jausmą. Be to, jos tautinis atgimimas buvo surištas tvirtais, nesutraukiamais siūlais su Andriaus Eimučio atsiradimu jos artimųjų tarpe. Ir štai, dabar, tas juokas, toks natūralus, toks sveikas, be mažiausios dirbtinumo žymės! Peiliu atsirėmė tas juokas jos širdin ir užvilko skausmingą nepasitenkinimo šydą ant jos veido.

— Perdaug mane viliojo, todėl šiandien aš esu nesuviliojamas, — tęsė Eimutis.

— Pažinau įvairių tautų gražiąją lytį, o savoji vistiek mielesnė. Šunes žino — aiškino Eimutis, — baciausi po plačiąją Rusiją, pasiekiau Uralo ir Kaukazo kalnus, pavolgyje visą vasarą išbuvau, šiaurėje tris mėnesius išgyvenau — viską matytino Rusijoje per aštuonis studentavimo metus mačiau, bet tik sugrįžus tėviškėn tenurimo dvasia. Ir anas, svetimas grožis — neginčijamai gražus, bet šis, savasis, vistiek gražesnis, mielesnis, širdin kalba maloniais tėviškės vaizdais... Taip ir su žmonėmis...

— Tai tamstos širdies niekas nepaviliojo? — ramiau, lygiu balsu paklausė Marytė, vis dar netikėdama.

— Laisva ji, kap lakūnų dainelė!

— O saviškiai žmonės mielesni už kitus?

— Ir saviškės mergaitės mielesnės, — pridūrė Eimutis, supratęs į kurią vietą Marytė taiko. — Prasišė rugiapjūtė, eisiu rugių kirsti. Gal pabūsi mano griebėja? — juokavo.

— Labai mielai, — sutiko Marytė.

— Oi, ne, — priešinosi Eimutis, — ne tamstos rankoms toks darbas dirbti. Bet gera būtų tamstai to darbo bent kiek pamėginus, tuomet žmogus įsigyti daugiau pagarbos tarp darbo žmonių.

— Argi aš jų negerbiu?

— Negana vien gerbti, bet reikia tasai jausmas senovišku būdu išreikšti: šeiminkas kerta pirmąją pradalgę, o viena iš šeiminkų griebia.

— Tai tamsta pabūsi šeiminko rolėje, nes mūsiškių nei vienas nėra dalgio rankeje turėjęs, o aš — griebėja.

— Pamėginsime! — juokėsi Eimutis.

(Bus daugiau)

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
192, North Terrace, Adelaide, S.A.
Specialybė: aukso karūnelės ir aukso titeliai.

KALBAME VOKISKAI.

Tradicinė

JAPONŲ SANTUOKA

Japonijoje yra išlikusios dar labai stiprios senųjų laikų tradicijos, kurios mažai palieka laisvės mergaitėi pasirinkti vyrą. Sprendžiamąjį žodį turi ne mergaitės širdis, o tėvai. Vieną dieną jie dukteriai pasako: "po dviejų savaitių bus vestuvės." Ir jai nieko nelieka, kaip sutikti su tėvų valia.

Turtingesnės šeimos prieš vestuves suruošia "jaunųjų susipažinimą". Tuo pirmuoju pasimatymu rūpinasi piršlys, kuris abi šalis suveda gerame viešbutyje. Sueina tėvai ir jaunieji ne sužieduotuvėms, bet deryboms: koks bus jaunosios kraitis ir kur bus atliktos jungtuvės.

Jungtuvės atliekamos šventykoje arba namie. Pirmuoju atveju jos būna iškilmingos, tvaskios, bet prieinamos tik turtingiesiems; antruoju atveju — paprastos šeimyninės ceremonijos. Jei abi šeimos priklauso budistams ir yra pakankamai turtingos, jungtuvės praeina su margaspalvėmis ceremonijom. Šintistų ceremonijos yra mažiau puošnios.

Ziedus jungtuvėms vartoja tik tie japonai, kurie yra priėmę krikščionybę. Baltieji nuotakos rūbai taip pat nepopuliarūs, nes baltoji spalva Japonijoje reiškia gedulą, o vestuvės turi būti linksmos. Besituokiančius japonus galima pažinti iš dryžių, gelėmis ir įvairiais simboliais išmargintų puošnių kimonų. Jie yra naudojami tik tam kartui.

Po vestuvių jaunoji patenka į vyro motinos globą. Nuo anytos priklauso, ar gyvenimas bus giedras ar sunkus ir apsičiau. Sūnus taip pat priklauso motinos valdžiai. Vadina, jei jaunoji moteris išveria, kol anyta miršta, ji tada pasidaro namų viešpatė. Japonijoje šeimos gyvenimas priklauso "moteriškai diktatūrai".

Jungtuvės atliekamos tik pas kunigus (budistų, šintoistų, krikščionių); civilinių jungtūvių nėra. Tačiau amerikiečių pavyzdžiu įvedami skrybių teismai. Ligi šiol tik vyras galėdavo žmoną iš namų išvaryti. Dabar ir moterys gali per teismus nepatinkamų vyrų nusikratyti. Tačiau divorsai čia dar nėra virtę vėžiu, kuris ėda Vakarų pasaulį.

(Darb.)

"UNITED STATES"
— pats greičiausias laivas

Užsikėlęs į vieną iš New Yorko dangoraižių arba važiuodamas Hudsono autostrada, gali pamatyti prie uosto krantinės laivus, kurie pro visus kitus prasiškia, kaip milžinai tarp vaikų. Tokie milžinai laivai yra "Queen Mary", "Queen Elizabeth" ir "United States". Pastarasis yra truputį mažesnis, bet ką tas reiškia milžinams. Jie visi iškyla viršum didelių uosto sandėlių, visi yra nuostabūs savo įrengimais, patogumais. Ilgą laiką jų pažiba buvo anglų laivas "Queen Mary". Jis nešiojo mėlynus okeano kaspinus, jis buvo greičiausias laivas. Amerikiečiams tiesiog dantį gelė, kad jų technikos šalis nepasistato tokio laivo, kuris perimtų tuos mėlynus kaspinus. Ir amerikiečiai po kruopštaus darbo pastatė "United States" laivą, kuris nuo Prancūzijos krantų iki New Yorko greitį pagerino 10 valandų ir 2 minutėm. Jo vidutinis greitis yra 35,59 mazgai per valandą.

"United States" laivas yra 300 metrų ilgio. Tą ilgį atžymėjus Brooklyno gatvėje, kur namukai maždaug 6 metrų pločio, laivas apimtų 50 namukų. Jis yra 30 metrų pločio ir 37 metrų aukščio. Pristačius jį prie New Yorko dangoraižių, jo viršus siektų 13-tąjį aukštą.

Laivo įgulą sudaro 1000; keleivių gali paimti 2000. Karo atveju gali vežti 1400 kareivių su visais kariškais priedais. Laivas yra nedegantis, pastatytas iš aliuminijaus. Jei prisipyres išskotum medinių dalių, tai rastum keletą pianinų ir virtuvėje medinį šaukštą, be kurio virėjas negalys jokiū būdu apsieiti.

"United States" panašus į vidutinio dydžio miestą. Keleiviai turi visokiausių patogumų: yra pasivaikščiojimo ir sporto deniai, gimnastikos salė, vaikams žaisti aikštės, maudymosi baseinas, lignonė, kinas, teatras ir visa daugybė krautuvijų. Laive gali gauti pirkti ko tik nori. Yra madų salionas, kirpėjai, fotografai, baldinų, tabako, vaisių ir gėlių krautuvės.

Jeigu patektume į maisto sandėlius, ten rastum, kad laivas kiekvienai kelionei pasiima: 54.000 svarų paukštienos, 5.800 tuzinų kiaušinių, 24.000 sv. žuvies, 80.000 svarų daržovių, 56.000 svarų vaisių, 4.000 svarų sviesto, 2.000 sv. sūrio, 40.000 sv. cukraus ir 100.000 sv. įvairių prekių. Tegu skaitytojas apskaičiuoja, kiek laiko su šiuo maistu gyventų jo šeima.

(Darb.)

IRGI ISRADIMAS

Turkijoje Kaisery miestas, norėdamas išnaikinti muses, paskelbė mokąs po 30 svarų už musų kilogramą. Bet daugiau musių yra kitame mieste — Izmir (Smirnoj); Tad šio miesto gyventojai gaudomuses ir paketais siunčia jas į Kaisery miestą, kurio gyventojai jau gali jas pristatyti miesto valdybai kaip savąjas. Miesto valdžia suka galvą, kaip su tokia juoda rinka kovoti.

* Dantų gydymo profesorius Columbijos universitete demonstravo naują dantų gręžiamąją mašiną, kuri gręžia be garso. Esą po kelių metų ji pakeisianti ligšiolines mašinas. Tačiau, kai paliečia nervą, vis tiek skauda.

MERGAIČĖS ŠYPSNIS VERTAS
40.000 dol.

Robert Schellenberger 37 m. ūkininkaitis turėjęs 40.000 dol. vertės ūkį Mariettoje (USA) testamentu užrašė šį ūkį vienai jaunai aukštesn. mokyklos mokinėi. Schellenberger pareiškė savodraugams, kad jis užrašė ūkį, nes ji atrodė jam labai išauklėta ir "šypojojosi", kai jis atėdavo į vaistinę, kur ji dirbdavo. Mergaitė gi pareiškė, kad ji to jaunolio, kuris netrukus staiga mirė, nepažinojo ir niekad su juo nebuvo susitikusi. Nežiūrint giminių protestų teismas pripažino ūkį jai. Dabar ji planuoja tęsti savo studijas universitete, kurias dėl lėšų stokos buvo nutraukusi.

PRINCESE IŠTEKEJO UŽ KIRPĖJO
SČNAUS

Su Bostono kirpėjo sūnumi Petru De Stefanu įvyko kaip toje pasakoje: išėjo į pasaulį pavandravoti ir gavo princesę už žmoną. Tiesą sakant, jis išvyko ne visai savo noru, bet buvo paimtas į kariuomenę ir atsidūrė Japonijoje. Ten prie vienos oro bazės jis mokė japonų anglų kalbos. Tačiau meilės kalba yra tarptautinė — jos nereikia mokytis, kad širdys užsidegtų. Taip įsiliepsnojo širdys markyzės Michito Tsukasa, kuri yra kilusi iš Japonijos imperatoriaus Hirohito šeimos, ir to kirpėjo sūnaus. Laikraščiai neparašė apie jų meilės nuotykius, bet parašė, kad tai pirmas atvejis Japonijos istorijoje, kad karališkės šeimos narys susituokia ne su savo kilmės ir rasės asmeniu. Ar jų širdys vėliau neatvės ir ar nereikės princesei Michito dainuoti "Butterfly" operos arijų dėl nusivylimo, dar kol kas negalima spėti, bet juodu pereitų metų lapkričio 8 d. susituokė ir sukūrė nekarališką šeimą.

PASKUTINIS MOHIKANAS

"Jaunas vaikinai, geros šeimos, vedybų tikslais ieško susipažinti tokią pat merginą, bet tik iš gryniausios mohikanų giminės."

Toks skelbimas neseniai pasirodė Amerikoje, kuris sukėlė didoką susidomėjimą. Pasirodė, kad tai grynakraujis indėnas Harold Tanta Kuidjeon iš Connecticut valstijos. Jo tėvas yra puskarininkis pasienio sargyboje, sesuo studijuoja Pensilvanijos universitete. Šis raudonodis jaunuolis nusprendė išlaikyti savo giminės grynumą, nes jo tėvas jam vis primindavo, kad jis esąs paskutinis jų šeimos mohikanas. Kadangi ši šeima negyvena indėnų rezervate, bet tarp baltųjų ir jaunuolis nieko nežino ir nepažįsta iš savo tautiečių, indėniško išdidumo vedamas, pakeitė baltųjų rūbus į indėniškus, įsirengė savo namą savo giminės papročiais ir paskelbė šitą skelbimą, kad mohikanai neišnyktų.

NEPAKENKS, JEI ŽINOSI

* Kelnes (savai me aišku tik vyrai) pirmieji pradėjo vilkėti persai.

* Cigarų pirmieji pradėjo sukkti ir rūkyti Kubos vietiniai gyventojai.

* Spygliuočiai kiaulė turi apie 30.000 spyglių.

* Automobilio ratas, važiuojant 50 mylių greičiu, per minutę apsisuka apie 500 kartų.

* Arklys turi 40 dantų.

* De Gasperi pirmasis pastebėjo, jog Churchillui protas pradėjo atsikabinėti ir didysis politikas nušneka, kai tik išsijozia politikos reikalu.

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street

Port Pirie

Hindmarsh

Unley Road

Port Lincoln

Hindley Street

Mount Gambier

Port Adelaide

Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

Giovani Guareschi

Tapytojas

Verutė buvo keturiasdešimt metų moteris. Ji buvo viena iš tų, kurios įsimačiusios į aikštėse susirinkusių žmonių būrį, tuoj randa sau pritarėjų ir, nieko nepaisydamos, pradeda šaukti: "Duokite jam! Duokite! Prie sienos! Pakarti! Žarnas paleisti!" Tokioms moterims nesvarbu, ar tie žmonės susirinko, kad buvo pagautas koks nors nusikaltėlis, ar kad pasiklausytų batų tepalo pardavėjo pasakų.

Verutė buvo viena iš tų, kurios eise-noje žygiuoja kitų priekyje, pasipu-šusios raudonais skarmalais ir spiegian-čiu balsu traukiančios proletariškas dainas. O kai mitinguose pradeda kalbėti koks nors geriausias iš geriausių, jos kada-randa kada šūkteli kalbėtoju: "Puiku! Dieviška! Esi žavingas!" Jos tesaukia vienam kalbėtoju, bet jį balse jaučiamas toks įtūžimas, kurio užtekų visam vykdomajam komitetui ir dar Agit-Propo skyriui.

Bažnytkaimyje Verutė buvo tobulas proletariškosios revoliucijos įsikūnyji-mas. Vos nugirdusi, kad kuriame nors kaime ar vienkiamyje tarp darbdavių ir darbininkų įvyko koks nors smulkus ar stambus nesusipratimas, tuoj skubėdavo tvarkyti reikalą. O jei kuri vietovė bū-davo kiek toličiau, ji sėsdavo ant savo vyro lenktyninio dviračio ir nekrepdavo jokio dėmesio, jei pakeliui kas nors iš jos garsiai pasijuokdavo. Tokiems ji at-sakydavo, kad tik ponai slepią savo ne-švarių skudurus, o liaudis galinti drą-siai visiems rodyti savo užpakalį.

Verutė padienų darbininkų streiko metu daug pasidarbavo, keliaudama pės-čia, dviračiu ir skrajojanti dalinio sunk-vežimuku. Kai streikas jau buvo pasi-baigęs, kai praslinko pora savaitių ir viskas jau buvo apimę, vieno pavakario prieblandos metu kažkas jai, grįžtant per laukus namo, užmovė maišą ant galvos, nusivilko už gyvatvorės, pakėlė "uždangą" ir visą užpakalį ištepė raudonais dažais.

Paskiau, palikęs ją ten užrištame maiše, pašaipiai juokdamasis nuėjo savo keliais.

Tai buvo baisus dalykas, nes Verutė "sarmatos" nusiplovimui ne tik turėjo ilgai sėdėti vonelėje ir mirkytis benzine, o Peponis*) tame įvykyje įžiūrėjo keršto šaukiantį visos proletariškos ma-sės užgavimą. Apmaudu nebetverdamas, sušaukė mitingą, įtužęs kalbėjo prieš nežinomus nusikaltėlius reacionierius ir protestuodamas paskelbė visuotinį strei-ką.

— Viskas bus uždaryta! — baigdamas sušuko. — Viską sustabdysime, viską užblokuosime iki veikiančioji valdžia nesuras ir nenubaus nusikaltėlių!

Vietos policijos viršininkas su ketu-riais policininkais energingai ėmėsi dar-bo. Bet surasti kaltininkus, kurie atvira-me lauke ir dar vakaro metu, užmovė maišą ant galvos, raudonai ištepė jos už-pakalį, buvo tas pats, kaip rasti pamestą adatą šieno vežime.

— Pone viršaiti, — po pirmos dienos nepavykusio apklausinėjimo tarė polici-jos viršininkas Peponiui, — turėkite kantrybės: neapsimoka užsispirti ir tęsti streiką, nes teisingumas veiks ir be streiko.

Peponis papurtė galvą.

— Kol nesučiupsite to nusikaltėlio, niekas nepajudės! — atsakė. — Niekas!

Sekantį dieną auštant vėl buvo įješ-kota, kvosta. Verutė negalėjo pasakyti, kas ją ištepė, nes jai buvo maišą ant galvos užmovę: vieninteliai to įvykio liūdininkai buvo maišas ir išteptoji kūno dalis. Policijos viršininkas prisikabino prie maišo: pro padidinamąjį stiklą jį ištyrė, paskui pasvėrė, išmatavo, pa-uostė ir pagaliau, supykęs paspyrė. Mai-šai paprastai nekalba, o šis, tartyti pa-imtasis, buvo visai nepažįstamas. Virš-ininkas, pagaliau, pasikvietė gydytoją.

— Apžiūrėk tamsta, — pasakė, — pa-tikrink moterį.

— O ką aš pas ją rasu? Be nuplautos kūno dalies ten daugiau nieko nėra. Ten būta nepaprasto menininko, nes jis nepasirašė.

— Daktare, — įterpė viršininkas, — čia nereikia jokių svarstymų, nes besvarstydami plyšime iš juoko. Pas mus yra žmonių, neturinčių nė trupinio są-mojaus, bet iškreičiančių tokių pokštų, kad net visoje apylinkėje judėjimą sus-tabdo.

Gydytojas, apžiūrėjęs Verutę, grįžo už valandos.

— Turi per daug rūgščių skilvyje ir

*) Vietos kompartijos sekretorius ir valsčiaus viršaitis.

lengvą tonsilų uždegimą, — plestelėjęs rankomis, paaiškino. — Jei tamstai įdo-mu, patikrinau ir jos kraujo spaudimą. Daugiau aš nieko negaliu pasakyti.

Vakare sugrįžo ir keturi policininkai. Jokios žymės, jokio pėdsako nerado.

Kai Don Kamilius, sėdėdamas prie klebonijos ant suolo, gaivinosi vėsiu oru, staiga šalia savęs pamatė Peponį

— Klebone, — diktatoriškai prabilo nusiminęs Peponis, — pasiųsk varpinin-ką sustabdyti varpinės laikrodį. Viskas turi sustoti, net varpinės laikrodis. Aš parodysiu tiems bailiams, kaip reikia suorganizuoti visuotinį streiką! Viskas turi sustoti!

Don Kamilius palingavo galvą.

— Viskas turi sustoti, pradedant vir-šaičio smegenimis.

— Viršaičio smegenys puikiai veikia!

— riktėlėjo Peponis.

Don Kamilius užsidedė pusę cigaro.

— Peponi, — švelniai tarė, — sakai, kad tavo smegenys puikiai veikia, bet tavo revoliucinis užsispyrimas juos apnuodijo ir nepasijunti, kaip pasidarai apgailėtina juokingas. Man gaila tavęs. Jei matyčiau tavo nugarą lazdiniu vana-jamą — tealeidžia man Dievas, — nė kiek nesigailėčiau. Tačiau, kai matau tave pašaipai išstatytą, širdį man lyg replėmis gniaužo.

— Nekreipi jokio dėmesio į klerikalų nuomonę! — burbtelėjo Peponis. — Laik-rodis turi būti sustabdytas arba aš pats jį kulkosvaizdžio ugnimi sustabdysiu!

Peponio balse ir mostuose buvo jau-čiamas aklas įtužimas, ir Don Kamilius pasijuto užgautas.

— Varpininko nėra, — kildamas atrė-žė. — Elva mudu!

Užlipo bokšto sienoje įmūrytomis ko-petėlėmis ir sustojo prie senoviško, stam-bių ratukų laikrodžio.

— Štai, — paaiškino, rodydamas vieną ratuką, — užtenka įsprausti šį kyliuką ir laikrodis sustos.

— Taip, taip, turi sustoti, — švogždė suprakaitavęs Peponis.

Don Kamilius parimo ant šalia esančio bokšto langelio, pro kurį galėjo matyti laukus.

— Peponi, — tarė, — vargšas žmogus turėjo ligotą kūdikį, kuris kiekvieną va-karą karščiudavo. Niekas negelbėjo, — termometras vis rodė arti 40 laipsnių karščio. Tada tas vargšas žmogus, norė-damas žūtibūt išgelbėti savo kūdikį, kojo-mis sutrypė termometrą.

Peponis tebežiūrėjo į laikrodžio sudė-tinę mechanizmą.

— Peponi, — tęsė Don Kamilius, — tu nori sustabdyti laikrodį, bet, susimilda-mas, nekresk juokų. Gal neišmanėliai ir pasijuoks, bet aš tau jaučiu tokią pat užuojautą, kokią ir termometrą sutrypusiam tėvui. Peponi, sakyk atvirai: kodėl nori sustabdyti laikrodį?

Peponis nieko neatsakė.

Don Kamilius prabilo įtikinančiu bal-su.

— Tu nori sustabdyti laikrodį, nes jis yra bokšte ir tu jį tūkstantį kartų per dieną matai. Kur tik eini, bokšto laikro-dis į tave žiūri, kaip kaceto bokštelio sargybinio akis. Veltui tu nuo jo nusi-grėži, nes jo žvilgsnis mato tave per sienas. Be to, tave pasiekia laikrodžio va-landų dūžiai ir byloja apie laiką. Jo balsas prabyla į tavo sąžinę. Jei nusidedi ir bijai Dievo, nėra prasmės slėpti prie lovos kabantį kryžių: Dievas vistiek lie-ka ir visą gyvenimą sąžinės priekaištais tau priekaištauja. Nėra prasmės, Peponi, sustabdyti bažnyčios bokšto laikrodį: laiko tu nesustabdysi. Laikas bėga savo keliu. Slenka valandos, slenka dienos ir kiekvieną akimirksnį tu ką nors vagi.

Peponis pakėlė galvą ir išpūtė krūtine.

— Supliūšk, oro pritvinęs burbulė! — riktėlėjo Don Kamilius. — Gali sustabdy-ti laikrodį, bet nesustabdysi laiko: lau-kuose pus javai, tvartuose nyks gyvu-liai, kasdien mažės duona ant žmonių stalo. Karas yra baisiausia pasaulio niekšybė, bet, jei priešas puola tavo kraštą ir kėsina į tavo turta ir laisvę, tu privalai gintis. Streikuoti, reiškia ginti švenčiausias teises, ginti savo duos-kasnj, savo laisvę ir savo vaikų ateitį. O tu esi niekšas, nes skelbi karą savo artimui, kad apgintum paiką savo partijos puikybę. Tavo streikas yra įžeistos garbės apgynimo karas, o tokios rūšies karai yra smerktiniausi ir pra-keikčiausi.

— Teisingumas... — buvo bepradedęs Peponis.

— Yra įstatymai, tavo paties priimti, kurie saugoja kiekvieną pilietį nuo galvos iki kojų, iš lauko ir iš vidaus. Be rei-

kalo tavo partija kišasi, kad apsaugotų tos Pasijonarijos užpakalį. Sustabdyk savo streiką, o ne laikrodį!

Kai nulipo žemyn, Peponis atsistojo prieš Don Kamilių.

— Don Kamiliu, — tarė, — mudu galime aiškiai pasikalbėti. Sakyk teisy-bę: ar tamsta ten buvai?

Don Kamilius atsiduso.

— Ne, Peponi! Aš esu kunigas ir dėl to negaliu taip žemai nusileisti. Daugiausia — galėjau raudonai nudažyti veidą, bet tuomet viskas būtų nustoję savo reikšmės.

Peponis pažvelgė jam į akis.

— Aš, — tęsė Don Kamilius, — teuž-moviau maišą ant galvos, užrišau ir nu-vilkau už gyvatvorės. Po to nuėjau sa-vais keliais.

— O kas buvo už gyvatvorės?

Don Kamilius ėmė juoktis.

Peponis ėmė pikta kalbėti.

— Kai mūsų kailiui grėsė pavojus, aš pasitikėjau tamsta, o tamsta manimi. Elkimės, kaip ir ankščiau. Šis reikalas te-lieka mudviejų tarpe.

Don Kamilius ištiesė rankas.

— Peponi, vienas vargšas, prislėgtas ir kenčias žmogus, nelaimingas sutvėri-mas, kuris daug metų tyliai pragaro kan-čias kenčia, kreipėsi į kleboną, prašyda-mas pagalbos. Ar aš galėjau neišklausyti širdį veriančio prašymo? Už gyvatvorės buvo Verutės vyras.

Peponio akyse atsistojo Verutės vyro, lieso ir išdžiūvusio žmogelio, vaizdas, kuris pats turėjo lopytis kelnes ir išsi-virti valgyti, nes jo žmona nuolat lakstė, "aktivizuodama mases", ir jis susitraukė į pečius. Paskiau, atsiminęs, kad Veru-tės vyras buvo vienas iš baltarankių, su-raukė kaklą.

— Don Kamiliu, — kietu balsu tarė, — ar jis tai padarė kaip krikdemas?

— Ne, Peponi! Tik kaip vyras: kaip tos žmonos vyras.

Peponis nuėjo įsakyti nutraukti strei-ką ir pradėti darbą.

— Bet, tamsta! — šūktelėjo prie var-pinės durų, grąsindamas pirštu Don Ka-miliui.

— Aš prisidėjau, norėdamas paremti tapybos meną, — paaiškino Don Kami-lius, išskėdamas rankas.

Ši novelė perspausdinta iš to paties autoriaus knygos "Don Kamilius Mažasis Pasaulis". Knyga gaunama AL Lei-dykloje. Kaina \$1.12.6, siunčiant paštu \$1.12.6.

Išleiskime DR. KAZIO GRINIAUS ATSIMINIMUS

Dr. Kazys Grinius paliko labai daug savo atsiminimų apie lietuvių tautos kovas dėl laisvės, visuomenines lietuvių organizacijas ir paskirus veikėjus. Kiekvienam, kuris nori geriau susipažinti su mūsų tautinio gyvenimo praeitimi, jie turi nepaprastai didelę vertę.

Pirmasis Dr. Kazio Griniaus atsimini-mų tomas buvo išleistas tretyje, Vo-kietijoje, bet medžiaga kitiems tomams dar tebėra rankraščiuose, nors jau pra-ėjo ketveri metai nuo buvusio Lietuvos Respublikos Prezidento mirties. Juos reikia galimai greičiau atspausdinti.

Situo tikslu Chicagoje susiorganizavo komitetas iš buvusių Dr. Kazio Griniaus draugų, artimųjų bendradarbių ir jo vi-suomeninės veiklos rėmėjų, kurių vardai ir pavardės yra po šiuo pranešimu.

Komitetas yra susitaręs su ponu Kris-tina Griniene, velionies palikimo paveldė-toja, ir netrukus bus inkorporuotas Illi-nois valstybėje, kaip ne pelno tikslams draugija. Jisai atidarė sąskaitą Universal Savings and Loan Association. Komiteto adresas yra toks:

Dr. Kazio Griniaus Komitetas, 1739 South Halsted Street, Chicago 8, Illinois.

Komitetas susitarė su pirmojo atsimi-nimų tomo leidėjais dėl jo platinimo. As-menys, kurie nori jį įsigyti, yra prašomi kreiptis į šį komitetą, atsiųsdami po 2.00 dol. už egzempliorių.

Antrąjį tomą rengiamės išleisti Dr. Kazio Griniaus penkerių metų mirties sukakties proga, kuri įvyks 1955 metų birželio 4 dieną. Tikimės, kad plačioji lietuvių visuomenė šį darbą parems, nes Dr. Griniaus palikti raštai yra svarbus visai lietuvių tautai reikalas.

Dr. Kazio Griniaus komitetas.

Dr. P. Grigaitis, pirmininkas
Mečislovas Mackevičius, vicepirn.

Mykolas Simokaitis, išdininkas
Dr. Bronius Zubrickas, išdo globėjas

Martynas Gudelis, sekretorius
Nariai:

Kristina Griniene, ... Dr. Antanas Gar-mus, Kazys Liutkus, Balys Dundulis.

Moteris yra panaši į automobilį. Dažai uždengia metus, bet linijos pasako visą istoriją.

Jei nori susilaukti daug pagalbos, stenkis ja nesirūpinti.

A. Manzoni, Promessi Sposi.

LAIKAS — PINIGAI

Greitas susisiekimas

sutaupolaiką

**Nauji ir vartoti
MOTOCIKLAI
IR MAŠINOS**

Supreme Motors

123 GOUGER STREET, ADELAIDE
Lengviausios išsimo kėjimo sąlygos.

ADELAIDĖ

KULTŪROS FONDO SKYRIAUS
NARIŲ SUSIRINKIMAS

Spalio 10 d. buvo sušauktas nepaprastai LKF Adelaidės skyriaus narių susirinkimas. Nepaprastai dėl to, kad jį sušaukė vienintelis likęs valdybos narys J. Mockūnas. Kiti du valdybos nariai, pp. Rudzinskis ir Maziliauskas, iš valdybos pasitraukė, o kandidatai nė vienas nesutiko eiti valdybon.

P-nas Mockūnas prašė susirinkimą pasisakyti dėl tolimesnės LKF veiklos ir pririnkti du valdybos narius.

Susirinkimas vieningai pasisakė, kad Kultūros Fondo skyrius turi būti išlaikytas ir jo veikla pagyvinta. Į valdybą pririnkti du nariai: dail. Antanas Rūkštelė ir muz. Jonas Zdanavičius, o kandidatais liko Z. Kučinskis ir Milaknis.

Susirinkime dalyvavo, palyginamai, labai mažai narių. Pirmininkavo J. Mockūnas, o sekretoriavo J. Vizbaras.

Reikia tikėtis, kad nauja valdyba suaktyvins LKF skyriaus veiklą, nes darbo tikrai labai gausu.

Dalyvis.

TRAGISKAI ŽUVO ELENA VASILIUNIENĖ

Spalio 1 dieną Adelaidės Royal Hospital mirė Elena Daukantaitė — Vasilūnienė, 37 metų. Grįždama iš darbo ji buvo belpanti į tramvajų, tačiau pravažiuojančio dideliu greičiu automobilio buvo užkliudyta ir suvažinėta. Nugabenta į ligoninę mirė.

Palaidota spalio 4 dieną Cheltenhamo kapinėse.

LAIŠKAS REDAKCIJAI

ZALIAS PASAS, TAUTOS FONDAS
IR TOLERANTIŠKAS GEELONGAS.

Gerb. p. Redaktorium!

Būčiau labai dėkingas už Jūsų leidimą pasinaudoti laikraščio skiltimis pasisakant dėl Nr. 19(156) tilpusio "Dalyvio" korespondencijos "Melbourniškiai Geelonge".

Nesiimsiu čia įrodinėti ar teisinti programos turinio bei vertės. Dėl skonio nesiginčijama ir nuomonę susidaryti gali kiekvienas, tam pajėgus. Būtų tiktai įdomu sužinoti, iš kur Dalyvis ištraukė ir prie ko priėjė taip jo pakrikštąjį (ir išrastąjį) Melbourno "aukštąją politiką"?

Toliau — gal kam nors, o ir pačiam Dalyviui įdomu pasižiūrėti kokiais žodžiais buvo "nusikalsta" prieš, jo tvirtinimu, geelongiškųjų "konsekratų" Lietuvos Pasą?

Štai, prašau:

"Grįšiu dar tėvynėn kartą",
Su žaliu lietuvišku pasu
Pasiitiks valdžia Kybartuos"
Su aukštai iškeltu botagu.

ir dar kartą:

"Tačiau grįžki nors ir basas
Bet turėk lietuvių pasą
Su markutėm, su ženklais
Komiteto parašais:
— Gros orkestras maršą trunkų
Prilaikydami už rankų
Tave tėviškėlėn ves
Mergužėlės bers gėles ...

Tai ir viskas! Štai kaip baisiai buvo išniekintas linksmavakario programoje vienas naujųjų geelongiškųjų "sakramentų".

Teisingai sakoma, kad kvailumui ribų nėra ...

Dar toliau — kada buvo įteiktos tos skautų "tolerantiškos" gėlės? Programai pasibaigus, Geelongo Ateitininkų pirmininkas p. V. Bindokas rengėjų — savo organizacijos — vardu padėjo programos dalyviams, paprašydamas padėkos ženklą priimti gėles, kurias čia pat ir įteik. Dalyvio mimos mergaitės. Sutinku — jos gal priklauso skautų organizacijai, bet kad jos tas gėles įteikė kieno kito, bet ne Geelongo ateitininkų vardu, tuo laiku, tur būt, buvo žinoma tikrai Dalyviui. Linksmiausia šio "gėlių valso" dalis yra ta, kurioje Dalyvis kalba apie "dvi dideles gėlių puokštes". Aš ir kiti programos dalyviai, išsiriškiavę scenoje, matėme dvi mergaites įteikiant ir, Melbourno A-kų vicepirmininką V. Čižauską priimant, tikrai vieną gražią,

didelę, gėlių puokštę. O gal Dalyviui geriau matėsi? Gal jis prie progos paaiškintų, kas pasidarė su antrąja? Jeigu gėlės buvo pramatyta įteikti skautų vardu, reikėtų kam nors iš minėtų organizacijos užšokus ant scenos, arba, trūkstant drąšos, bent iš šalės tarti žodį.

Kaip ten bebūtų — sutinku, kad gėlės buvo skautų, tad, nors pavėluotai, kaip programos autorius bei aktyvus dalyvis, tariau Geelongo skautams nuoširdų ačiū ir kartu pasipėrusi su mažu patarimu: gėles įteikti nėra nusikaltimas ir jo slėpti nereikia. Mano padėka ir Dalyviui nors ir už pavėluotą, bet gal ne visai vietoje, informaciją per spaudą.

Pagaliau — iš kur Dalyvis minėjo programoje ištraukė Tautos Fondą? Čia jau tikrai jo vaizduotė dirbo viršvalandžius, o gal jam vaidenosi "dvi didelės gėlių puokštės," kurios trukdė girdėjimo organų išsivystymui? Jeigu nepatiko, galima kritikuoti, peikti, barti, bet negalima rašinėti nesąmonių!

Iki čia atskaičius, tur būt, jau visiems įskaitant ir patį Dalyvį, bus paaiškėję, kad mano išvedžiojimai šiek tiek lyg ir skirtingi nuo jo anksčiau padarytųjų. Išvadoje: arba aš arba Dalyvis "muiliname" liaudžiai akis. Kad neįsileidus į ilgus ir beprasmius ginčus, siūlau Dalyviui konkrečias dąžybas. Jeigu jis įrodys, kad toje programoje buvo — a) kalbama arba dainuojama apie Tautos Fondą, arba, b) buvo bent suminėti žodžiai "Tautos Fondas" ar tai tiesiogine ar perkeltine prasme — aš pasiūsiu Tautos Fondui £10 (dešimt svarų) auką. Priešingu atveju — dešimtį svarų pasiūnia Dalyvis. Pinigus galėtume pasiūsti per šio laikraščio Redakciją — (tikiuosi, p. Redaktorių sutiks tarpininkauti?) Teisėjais galėtų būti Geelongo Apylinkės Komitetas ar kuri kita lietuviška tautinė ar kultūrinė institucija. Dalyviui šių lažybų atsisakius, manau, išvadas sugebėsimė pasidaryti patys. Tačiau, nejaugi jis sutiks praryti taip garsiai ir viešai tartą žodį?

P. Akivara

Melbournas, 6 spalio, 1954.

SPORTAS

FUTBOLAS

1954 m. vasaros turnyras prasidės lapkričio 1 d. Pirmam rate dalyvauja sekančios komandos: Vytis, Juventus, Birkalla, Lion, Pegasus ir Enfield. Antras ratas prasidės sausio mėn. 10 d. Šioje grupėje žais: Budapest, Pt. Thistle, Orange, Polonia, Intern. United ir Cumberland. Dvi pirmosios komandos iš abiejų grupių susitiks pusfinalinėse rungtynėse.

Turnyro laimėtojai važiuos žaisti į Melbourną prieš Melbourno laimėtojus.

Kiekvieną vakarą bus žaidžiamos dvejų rungtynės: pirmos prasidės 7,20 vakare, o antros 9 val. Kėlinys bus žaidžiamas 40 min.

Rungtynių pradžios lentelė:

Lapkričio 1 d. 7,20 Vytis — Enfield.
Lapkričio 1 d. 9 val. Juventus — Birkalla.

Lapkričio 15 d. 9 val. Vytis - Lion
Lapkričio 29 d. 7,20 val. Vytis — Pegasus.

Maždaug kas antrą savaitę mūsų šiek tiek išpuola žaisti. Vytis šiuo metu smarkiai treniruojašis vasaros sezonui ir tenka tikėtis, kad gerai reprezentuos lietuvių vardą.

S. m. spalio mėn. 3 d. "Vyties" Futbolo Sekcija išsirikino naują sekcijos valdybą, kurią sudaro: pirm. J. Jaumutis, Sekr. B. Lukavičius, Išd. J. Čėsna, Vicepirm. St. Reivytiš, Reikalų vedėjas O. Unguryš.

Naujoji sekcijos valdyba turės daug darbo, kol jis į pilnas vėžes, nes ligi šiol valdybos pilnam sąstatae nebuvo apie tris mėnesius. Naujai valdybai linkime sėkmės šiame sunkiame darbe.

KREPŠINIS

Taurus — Port Adelaide (16:27) 50:45 Rugsėjo 30 d. Taurus turėjo smarkokai padirbėti, kad pasiektų laimėjimą, nes priešas pirmam puslaiky buvo gero-kai atsipilėšęs. Antras kėlinys pasidarė daug įdomesnis, nes Taurus veddamas greitą žaidimą, išlygina esamą rezultatą ir užbaigia lygiom, o pratęsus laiką užtikrintai baigia.

Už Taurą žaidė ir taškus pelnė: Gi-

ruckas su Merūnu po 12, Alkevičius 10, Šliužas 9, Snarskis 5, Urmonas 2.

Spalio 7 d. Taurus paskutiniuose žiemos sezono rungtynėse pralaimėjo Adelaidės Universiteto komandai 38-44.

Tą patį vakarą ir Vytis pralaimėjo South Adelaidėi 28-39.

Vytis žiemos turnyrą užbaigė antroje vietoje ir dėl finalų žais su North Adelaidė 9 val. spalio 14 d. Jas pralošus turės žaisti su trečios vietos laimėtoju, o tada pralošus tik škrenta. Jeigu Vytis laimėtų prieš North Adelaidė automatiškai patektų į finalines rungtynes, kurios būtų žaidžiamos spalio 27 d. — viena diena anksčiau negu turėtų būti, nes kitos dienos vakare išvyksta į Melbourną.

INFORMACIJOS

JAU PASIRODĖ "ATOLAS"

LKF Australijos Valdyba jau išleido LKF metraštį "ATOLAS". Tai labai įdomus leidinys, kuriame ir mus prabyla iš kapų V. Krėvė — Mickevičius ir dr. Vydūnas. Melbourne gyvenęs arch. V. Zemkalnis nukelia mus į Vytautinę epochą ir supažindina su L. Stuoka-Gucevičium. Prof. M. Biržiška taria svarbų žodį Australijoje gyvenantiems tautiečiams. A. Karazijienė atveria duris į nuostabių V. Krėvės kūrybos pasaulį ir j. M. Biržiškos gyvenimą. A. Zubras nušviečia rašytojo Pulgio Andriušio kūrybą, o laureatas Pulgis Andriušis prabyla į mus gyvu vaizdeliu "Kaunas bunda". Spaudos atgavimo sukakties proga P. Abelkis rašo vaizdelį iš spaudos draudimo laikų ir dipl. inž. V. Civiškas supažindina mus su prof. S. Kolupailos gyvenimu ir darbais. Dailininkai Telesforas Valius, A. Rūkštelė ir Adolf. Vaičiaitis rašo dailės temomis. A. Krausas supažindina su nuostabių Vydūno gyvenimu ir darbais. J. Kardelis gvildena LKF problemas bei J. Meiliūnas aprašo LKF veiklą Australijoje. Leidinys papuoštas dailininkų T. Valiaus, T. Zikaro, A. Vaičiaitio ir V. Simankevičiaus paveikslais. Leidinys gausu iliustracijų: dr. Vydūno pomirtinė kaukė ir jo dienoraščio fragmentai, Barboros Radvilaitės, Stuokos-Gucevičiaus portretai ir visa eilė paveikslų architektūrai nušviesti.

LKF metraštį "ATOLAS" redagavo A. Krausas bendradarbiaujant A. Karazijienei ir A. Zubrai. 1954 m. Melbourne, LKF Australijos Valdyba. Tiražas 200 egz. 240 psl. Kaina Australijoje 1 svaras, kitur 3 dol. Gaunama pas leidėją — redaktorių: A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic. Australia.

Spalio 24 d. Vytis Krepšinio Sekcija Blackwoode ruošia pirmą savo

GEGUŽINĖ

į kurią visi mielai kviečiami atsilankyti ir paremti savo sportininkus.

"Vyties" krepšinio sekcija, norėdama padėti šachmatininkams ir stalo teniso žaidėjams, kurie atstovaus Adelaidės lietuvių 1954 m. sporto šventėje Melbourne, numato padengti pusę kelionės išlaidų. Tam tikslui ruošia didelį

ŠOKIŲ VAKARĄ - BALIŲ naujai atremontuotoje Kingballroom salėje, 318 King William ir Carrington gatvių kampas.

Balius įvyks š. m. lapkričio mėn. 12 d. Pradžią 7,30 val. vak. Veiks turtingas bufetas, o visus patarnavimus Jums atliks patys krepšinininkai. Bilietus prašome įsigyti iš anksto, kuriuos bus galima gauti pas krepšinininkus ir sekcijos narius. Prie įėjimo bilietai nebus parduodami.

Malonūs tautiečiai, kviečiami atsilankyti kuo skaiplingiausiai. Tuo padėsite mums bendram mūsų visų reikale.

PATIKSLINMAS

AL Nr. 20(157) spalio 4 dienos skautų skyrelyje "Po svetimu dangum" (6 psl.) str. "Lietuvių skautų stovyklos" įsibrovė netikslumas. Adelaidės skautų stovykla Lobethalje vadovaus ne sktn. J. Vana-gas, bet sktn. V. Stasiškis, o sktn. Vana-gas tik ūkininkas.

Mažai šeimai (su vienu vaiku) ISNUOMUJAMAS DIDELIS KAMBARYS su virtuve. Kreiptis: L. Vasiliūnas, 30 Annislie Ave., Trinity Gdns (važiuoti Morialta arba Tranmere tramvajais iki 9 sust.)

ŽINIOS

(Tąsa iš 1 psl.)

JAV-bės PATARIA ČANG-KAI-SEKUI
NEPLĖSTI PERDAUG KARO

Aukšti JAV-bių valdininkai pareiškė, esą JAV-bės patarusios Kinijos nacionalistams per daug neplėsti karo Kinijos žemyne, kad jis nevirstų visuotinu karu. Tačiau nacionalistai turi pilną teisę vesti "nedidelį" karą, tai reiškia, tokį, kad su-kliudytų komunistų invaziją į Formozą ir kitas nacionalistų laikomas salas.

Ciang-kai-šekas gi pareiškė spaudos atstovams, kad jo armija lengvai įveiktų Kinijos komunistų armiją, nes 95% visos Kinijos tautos yra nusiteikusi prieš komunistus. "Rusija niekada mus nenugalėtų mūsų žemėje", — pareiškė maršalas.

* Londone sustreikavus uostų darbininkams neiškrauti stovi apie 230 laivų. Sustreikavus spaustuvių darbininkams beveik neišeina laikraščiai. Vis daugiau darbininkų įtraukiami į streiką ir gyvenimas išeina iš normalių vėžių.

* Amerikos atomo mokslininkai pradėjo darbą, kad atominę energiją pritaikytų lėtuvo motorui varyti. Speciali laboratorija kainavo apie 30 mil. dolerių.

* Viena Amerikos filmų bendrovė numato pastatyti filmą apie šnipinėjimą Australijoje ryšy su Petrovų atidengimais. Petrovienei vaidinti kviečiama artistė Greta Garbo.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Dr. A. Šešplaukio "PRATIMINĖ LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA MOKYKLAI IR NAMAMS". Turinyje: 20-džio dalyš, kalbos dalyš ir pagrindiniai sintaksės dalykai; ištinis sakinyš, sudėjiniai sakiniai, skiriamieji ženklai. Gramatikos kaina: a). minkštais viršeliais £0.7.6. b). kietais viršeliais £0.8.6. Leidykla "Bendrija", Weinheim/Bergstr., Schliesfach 233. W. Germany.

V. Ramonas — CROSSES, romanas. Iš lietuvių kalbos į anglų kalbą vertė Milton Stark. Išleido "Lietuvių Dienos", Los Angeles, USA. Iliustracijos S. Markarevičiaus. 329 psl. Kietais viršeliais su aplanku. Kaina 4 dol. (£1.16.0). Knyga gaunama: "Lietuvių Dienos", 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA.

Karolė Pažeraitė — DIDVYRIŲ ŽEMĖ, novelės.

Viršelis dail. Vlados Stančikaitės. Išleido Jonas Kaselūnas, Sao Paulo, Brazilija. 132 psl. Kaina 1,50 dol. (13/6).

ŠVYTURYS Nr. 4(8)

1954 m. rugsėjo mėn. Redaguoja: Kun. Pr. Vaseris ir Br. Zumeris. Kaina 2/- Adresas: Rev. Pr. Vaseris, 116 Cecil St., Williamstown, Vic.

LITUANICUM, korespondencinis li-tuanistikos kursas. Nr. 1.

Leidžiama LKF Australijos Valdybai pavidus. Kaina 1 šil., bet kursantams teikiama nemokamai. Adresas: J. Janulaitis, 4 Grandview ave., Maribyrnong, Vic.

LIETUVA, politikos žurnalas.

1954 m. balandžio-birželio mėn., Nr. 6. Laidžia Lietuvos Laisvės Komitetas, bendradarbiaudamas su Europos Laisvės Komitetu. Leidžiamas kas trys mėnesiai. 80 psl. Kaina: atskiro numerio 50 centų (4/6), prenumerata metams 2 dol. (18/-). Adresas: "Lietuva", 4 West 57th Street, New York 19, N. Y., USA.

NERIZIKUOKITE SAVO GYVENIMO
PARTNERIU!

Jeigu esate vienišas, jūs būsite supažindintas korespondenciniu būdu su norimais draugais-ėmis. Naujieji ir senieji australai visų luomų, amžiaus ir religijos yra mūsų tarptautinio klubo nariais. Jokių įsipareigojimų. Dėl platesnių informacijų, pridėdant pašto ženklą atsakymui, rašyti:

Milton's Friendship Club (Reg'd), Dept. 4 Box 2871 G.P.O., Sydney, NSW.

Australijos Lietuvis

Firmasis lietuvių laikraštis
Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.5.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis
35 Cator St., Hindmarsh, S.A.
Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian
The Lithuanian fortnightly in Australia
Publisher: J. Glušauskas
Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.
Telephone: LU5827